

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
LISTOPAD 2009 R.**

Warszawa, 22 grudnia 2009 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	3
Rynek pracy	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	10
Ceny	13
Rolnictwo	20
Przemysł	25
Budownictwo	28
Budownictwo mieszkaniowe	30
Rynek wewnętrzny	32
Transport	34
Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji	36
Handel zagraniczny	37
Pieniądz	45
Budżet państwa	48
* *	
*	
Produkt krajowy brutto	51
Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	58
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie	60
Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych	62
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej	64

Uwaga:

Od 2009 r. dane prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), opracowanej na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych (NACE Rev.2). Dane te nie są w pełni porównywalne z publikowanymi wcześniej według PKD 2004 (NACE Rev.1.1).

Wstęp

W listopadzie br. w wielu obszarach gospodarki notowano wyższą niż w poprzednich okresach dynamikę produkcji i sprzedaży w stosunku do słabych wyników przed rokiem. Po kilkunastu miesiącach spadku wzrosła produkcja w przemyśle oraz sprzedaż usług w transporcie. Poprawiła się dynamika produkcji budowlano-montażowej. Wzrost sprzedaży detalicznej, po osłabieniu w październiku, w listopadzie był nieco wyższy niż w trzecim kwartale br. Na rynku pracy odnotowano niewielkie osłabienie tempa spadku przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku, nadal jednak utrzymał się wzrost bezrobocia rejestrowanego. Wyższa dynamika cen konsumpcyjnych niż płac nominalnych w drugim z kolei miesiącu spowodowała obniżenie siły nabywczej wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw.

Po trzech kwartałach br. Polska była jedynym krajem Unii Europejskiej, w którym notowano wzrost gospodarczy. Według wstępnych danych w okresie styczeń–wrzesień br. wzrost produktu krajowego brutto w skali roku wyniósł 1,2%. W III kwartale br. produkt krajowy brutto zwiększył się w ujęciu rocznym o 1,7%.

Produkcja sprzedana przemysłu w listopadzie br. ukształtowała się na poziomie o 9,8% wyższym niż w analogicznym miesiącu ub. roku (wobec spadku o 10,6% przed rokiem). Wzrost wystąpił we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem górnictwa i wydobywania. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym notowano zwiększenie sprzedaży w przemyśle o 6,8%. W okresie styczeń–listopad br., przy ogólnym spadku produkcji o 4,0%, zwiększyła się sprzedaż dóbr konsumpcyjnych. Produkcja budowlano-montażowa w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem o 9,9% (po wyrównaniu sezonowym o 9,1%). Wzrost notowano w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz budową budynków. W okresie jedenastu miesięcy br. produkcja budowlano-montażowa ukształtowała się na poziomie o 4,0% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. Sprzedaż detaliczna w listopadzie br. była o 3,9% większa niż przed rokiem, a w okresie styczeń–listopad br. odpowiednio o 2,4%.

Oceny ogólnego klimatu koniunktury w grudniu br. w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie i handlu detalicznym pozostają negatywne, gorsze od formułowanych przed miesiącem. Pesymistyczne są oceny bieżące i prognozy firm dotyczące sytuacji finansowej oraz przewidywania w zakresie zatrudnienia. W przetwórstwie przemysłowym i budownictwie przedsiębiorstwa sygnalizują większe niż w listopadzie br. ograniczanie bieżącego i przyszłego portfela zamówień. Oceny bieżące oraz przewidywania jednostek handlu detalicznego w zakresie sprzedaży są również negatywne, ponadto bardziej pesymistyczne są prognozy tych firm dotyczące zamówień u dostawców.

Na rynku pracy w listopadzie br. obserwowano dalszy wzrost stopy bezrobocia rejestrowanego – do 11,4%. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie sprzed miesiąca. W ujęciu rocznym obniżyło się ono o 2,2%, tj. w nieco mniejszym

stopniu niż we wrześniu i październiku, co miało związek m.in. z pewnym ograniczeniem spadku zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym. W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 1,2% niższe niż przed rokiem. Według badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów br. utworzono więcej nowych miejsc pracy niż przed rokiem – 405,9 tys. (liczba zlikwidowanych miejsc pracy wyniosła 369,9 tys.).

Przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br. rosły w ujęciu rocznym nieco szybciej niż w październiku (2,3%), ale ich siła nabywcza w drugim z kolei miesiącu obniżyła się (o 1,0%). Przeciętne realne emerytury i renty brutto w obydwu systemach w listopadzie br. nadal był wyższe niż przed rokiem, a w okresie styczeń–listopad br. tempo ich wzrostu w skali roku było szybsze niż realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw.

Po dwóch miesiącach niewielkiego spowolnienia, w listopadzie wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym był nieco większy niż w październiku. Wpłynęło na to m.in. przyspieszenie dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz wzrost cen towarów i usług związanych z transportem, odnotowany po dwunastu miesiącach spadku. Ceny producentów w przemyśle rosły w skali roku w podobnym tempie jak przed miesiącem (2,0%), przy czym w przetwórstwie przemysłowym od sierpnia br. notowano spadek cen. Poniżej poziomu sprzed roku nadal kształtowały się również ceny produkcji budowlano-montażowej (spadek o 0,8%).

Na rynku rolnym w listopadzie br. w skali miesiąca notowano dalszy spadek cen żywności oraz targowiskowych cen większości zbóż. W ujęciu rocznym ceny zbóż (z wyjątkiem pszenicy w skupie) nadal były niższe, ponownie obniżyły się ceny żywności wieprzowej. W drugim z kolei miesiącu więcej niż przed rokiem płacono za mleko w skupie. Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie br. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami w 2009 r., przy zwiększonym plonowaniu i nieco wyższej niż przed rokiem powierzchni zasiewów były wyższe od ubiegłorocznych. Większe były również zbiory rzepaku i rzepiku, buraków cukrowych, warzyw gruntowych. Mniej zebrano owoców i ziemniaków.

W handlu zagranicznym w okresie styczeń–październik br. utrzymał się szybszy spadek importu niż eksportu, co wpłynęło na poprawę ujemnego salda ogółem. Od początku roku systematycznie poprawiało się dodatnie saldo wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE), jednocześnie utrzymywał się duży spadek obrotów wymiany handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Zmniejszał się udział importu towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i zużycie pośrednie w imporcie ogółem, a rósł towarów konsumpcyjnych. W okresie trzech kwartałów br. wskaźnik terms of trade ogółem kształtował się na korzystnym poziomie, na co wpływała poprawa relacji cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej i Unii Europejskiej.

Po jedenastu miesiącach dochody budżetu państwa wyniosły 250,9 mld zł (realizacja ustawy budżetowej na poziomie 91,9%), a wydatki 275,3 mld zł (odpowiednio 91,7%). Deficyt w wysokości 24,4 mld zł stanowił 89,8% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2009 r.

Rynek pracy

W listopadzie br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw utrzymało się na poziomie sprzed miesiąca, a skala jego spadku w ujęciu rocznym była mniejsza niż w poprzednich dwóch miesiącach. Odnotowano dalszy wzrost bezrobocia rejestrowanego.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br. wyniosło 5265,2 tys. osób, tj. o 2,2% mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku (wobec wzrostu o 3,0% przed rokiem i spadku o 2,4% w październiku br.). Najgłębszy spadek przeciętnego zatrudnienia obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 7,2%). Niższe niż przed rokiem było również zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,5%), informacji i komunikacji (o 1,4%) wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,1%), górnictwie i wydobywaniu (o 1,0%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,9%). W pozostałych sekcjach utrzymał się wzrost zatrudnienia.

Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2008		2009	
	XI		I–XI			
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100				w tys.
Sektor przedsiębiorstw.....	5265,2	97,8	103,0	105,0	98,8	5323,8
w tym:						
Przemysł.....	2409,6	93,9	100,6	103,2	94,6	2457,0
górnictwo i wydobywanie.....	179,1	99,0	101,9	100,2	100,6	180,0
przetwórstwo przemysłowe.....	1982,1	92,8	100,1	103,4	93,4	2028,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	147,9	98,9	105,1	104,7	99,5	148,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	100,5	102,7	104,0	103,4	103,8	100,3
Budownictwo.....	433,7	104,6	103,5	105,4	105,3	433,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	1082,2	100,2	106,9	108,4	102,8	1090,8
Transport i gospodarka magazynowa.....	455,7	99,1	103,5	104,1	100,7	463,0
Zakwaterowanie i gastronomia.....	100,4	104,0	107,4	106,5	106,2	102,2
Informacja i komunikacja.....	157,6	98,6	113,2	113,1	101,2	158,8
Obsługa rynku nieruchomości.....	88,2	98,5	101,1	101,2	98,3	88,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	140,4	104,6	109,3	111,3	109,0	141,0
Administrowanie i działalność wspierająca.....	273,1	104,5	100,1	104,6	100,4	264,3

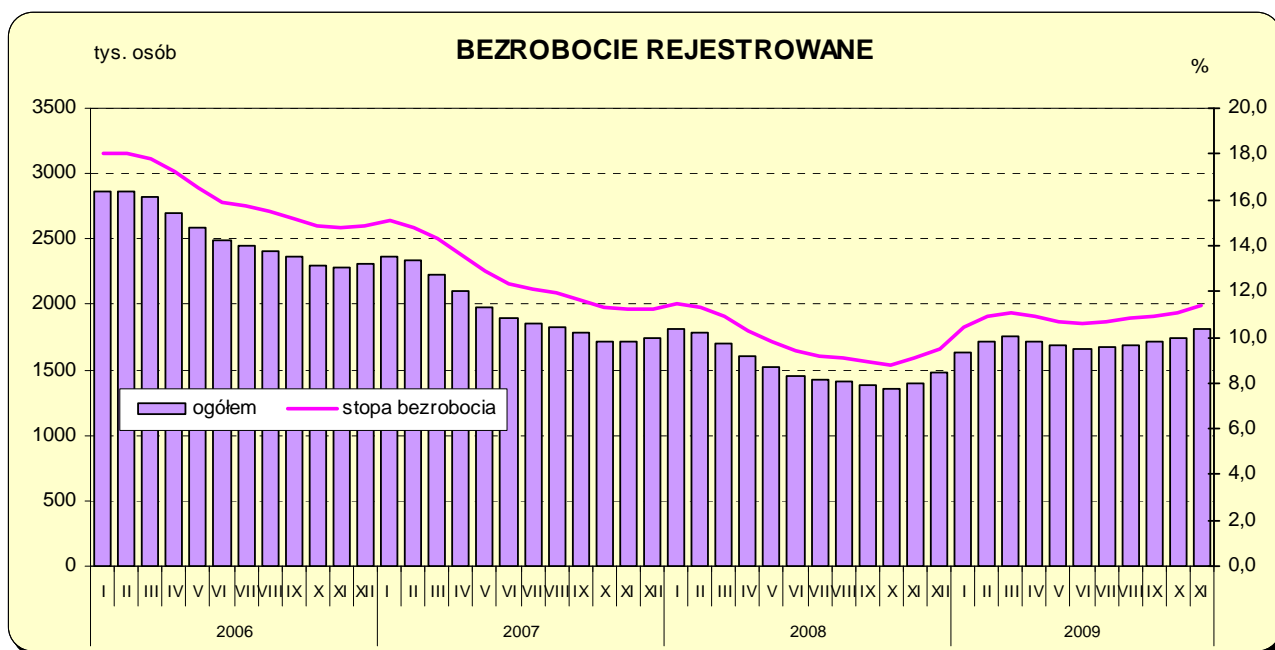
^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku, w listopadzie br. najgłębszy spadek zatrudnienia odnotowano w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 15,2%) oraz produkcji odzieży (o 14,1%). Niższe niż przed rokiem zatrudnienie było również m.in. w produkcji maszyn i urządzeń (o 9,6%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 7,9%), wyrobów z metali

(o 5,3%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,9%), mebli (o 4,2%), handlu hurtowym (o 2,3%). Zwiększyło się zatrudnienie m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,3%), robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 6,2%), budową budynków (o 2,3%) oraz handlem detalicznym (o 1,7%).

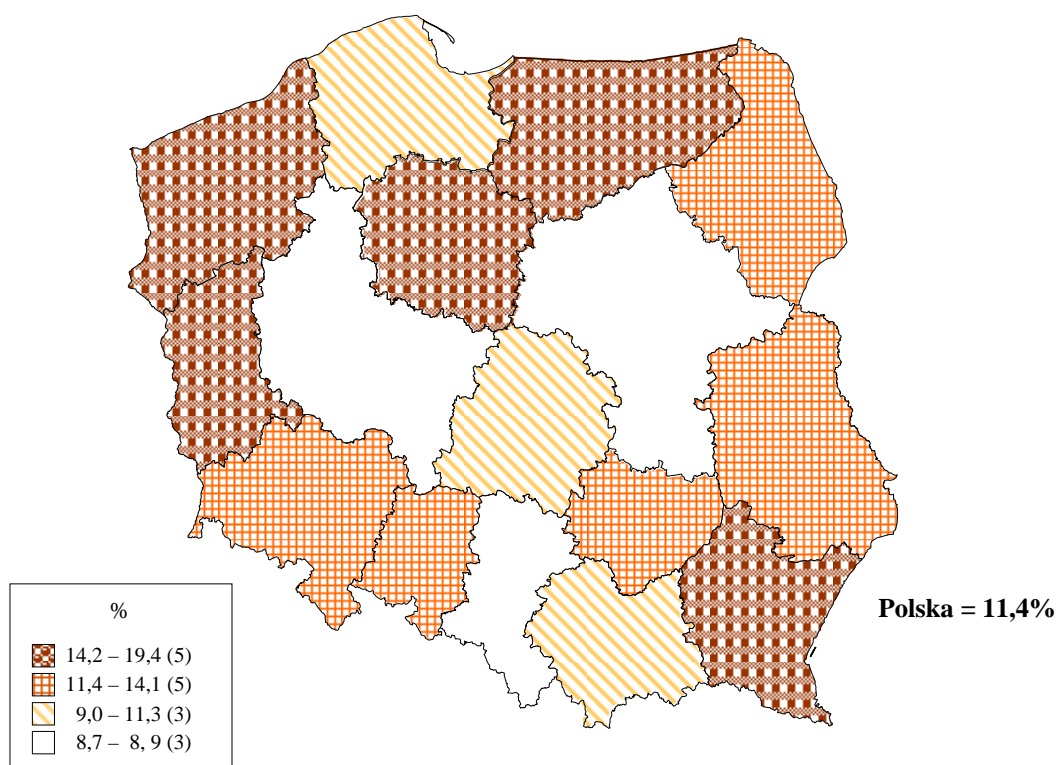
W okresie styczeń–listopad br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5323,8 tys. osób i było o 1,2% niższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,0% w analogicznym okresie ub. roku). Spadek odnotowano w przetwórstwie przemysłowym, obsłudze rynku nieruchomości oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, przy wzroście w pozostałych sekcjach.

W końcu listopada br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1811,1 tys. i była większa o 3,8% (tj. o 66,8 tys.) niż przed miesiącem i o 29,5% (o 412,7 tys.) – niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego wyniosła 11,4%, tj. wzrosła o 0,3 pkt proc. w porównaniu z październikiem br. i o 2,3 pkt proc. w skali roku.

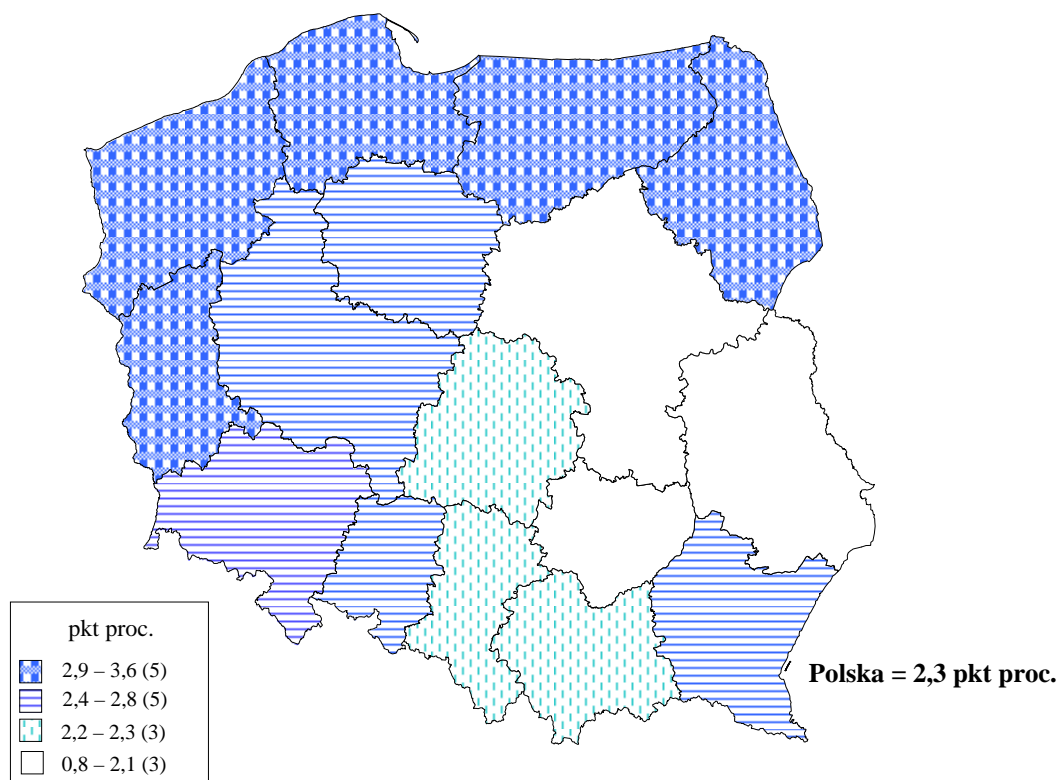

Stopa bezrobocia rejestrowanego zwiększyła się we wszystkich województwach, w ujęciu miesięcznym najbardziej – w zachodniopomorskim (o 0,7 pkt proc.), opolskim i warmińsko-mazurskim (o 0,6 pkt proc.) oraz kujawsko-pomorskim, pomorskim i podkarpackim (o 0,5 pkt proc.). W porównaniu z listopadem ub. roku najwyższy wzrost odnotowano w województwach lubuskim i warmińsko-mazurskim (po 3,6 pkt proc.). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzowało się województwo warmińsko-mazurskie (19,4%), wysoką również – województwa: zachodniopomorskie, lubuskie, kujawsko-pomorskie, podkarpackie i świętokrzyskie (w granicach 15,7% – 14,1%). Najniższą stopę bezrobocia obserwowano w województwach: wielkopolskim, mazowieckim i śląskim (8,7% – 8,9%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu listopada 2009 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Listopad 2009 r. do listopada 2008 r.

W listopadzie br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 273,9 tys. osób i była o 6,5% mniejsza niż przed miesiącem i o 17,6% większa niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych spadł w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 3,0 pkt proc. do 80,6%. Zmniejszył się w ujęciu rocznym także udział osób dotychczas niepracujących (o 1,5 pkt proc. do 22,5%), zwiększył natomiast – udział absolwentów¹ (o 0,2 pkt proc. do 9,6%).

Z ewidencji bezrobotnych **skreślono** 207,1 tys. osób, tj. o 21,7% mniej niż w październiku br., ale o 11,0% więcej niż w listopadzie ub. roku. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 83,5 tys. osób (wobec 70,0 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych wzrósł o 2,8 pkt proc. w ujęciu rocznym do 40,3%. Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 66,3 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 17,2 tys. osób (w analogicznym miesiącu ub. roku odpowiednio 57,0 tys. i 13,0 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji zwiększył się udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 0,8 pkt proc. do 14,4%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 1,1 pkt proc. do 32,2%), osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,9 pkt proc. do 4,2%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (o 0,2 pkt proc. do 0,5%).

W końcu listopada br. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 1444,8 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku o 3,1 pkt proc. do 79,8%.

Do osób **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą m.in. długotrwale bezrobotni², których udział w zarejestrowanych ogółem w końcu listopada br. znacząco zmniejszył się w skali roku (o 12,1 pkt proc. do 40,7%). Obniżył się również odsetek osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 2,1 pkt proc. do 27,3%), osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,1 pkt proc. do 20,5%) i osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,8 pkt proc. do 7,6%). Wzrósł natomiast udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 2,0 pkt proc. do 22,7%) i osób niepełnosprawnych (o 0,1 pkt proc. do 5,0%).

W listopadzie br. do urzędów pracy zgłoszono 54,8 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. o 27,6% mniej niż przed miesiącem i o 9,4% mniej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 23,6% ogółu ofert (wobec 29,3% przed miesiącem i 24,1% przed rokiem). W końcu listopada br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 26,5% ogółu ofert (wobec 26,0% przed miesiącem i 39,8% przed rokiem).

¹ Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

W końcu listopada br. zadeklarowano mniej niż przed miesiącem zwolnień z przyczyn dotyczących zakładów pracy – 460 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 35,7 tys. pracowników, w tym 14,8 tys. osób z sektora publicznego (w końcu października br. odpowiednio 509 zakładów, 38,1 tys. pracowników, w tym 15,0 tys. z sektora publicznego, natomiast w listopadzie ub. roku – 333 zakłady, 29,5 tys. pracowników, w tym 2,0 tys. z sektora publicznego).

Według kwartalnego badania **popytu na pracę**, przeprowadzonego w jednostkach gospodarki narodowej, w końcu III kwartału br. 23,1 tys. podmiotów (tj. 4,9% badanych firm) wykazało 64,0 tys. **wolnych miejsc pracy** (przed rokiem 42,2 tys. podmiotów, tj. 8,5% badanych firm dysponowało 141,4 tys. wolnych miejsc pracy). Spadek liczby wolnych miejsc pracy odnotowano we wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw: w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 59,0%, w podmiotach o liczbie pracujących 10–49 osób – o 54,2%, a w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób – o 51,6%.

Podobnie jak przed rokiem, największą liczbą wolnych miejsc pracy w końcu III kwartału br. dysponowały podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (12,4 tys. wobec 36,9 tys. przed rokiem). Udział tych miejsc w ogólnej liczbie wolnych miejsc pracy był jednak mniejszy niż przed rokiem (19,4% wobec 26,1%). Największy spadek zanotowano w budownictwie (o 6,4 pkt proc. do 15,0%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,4 pkt proc. do 3,2%). W wymienionych sekcjach było odpowiednio 9,6 tys. i 2,0 tys. wolnych miejsc pracy. W skali roku wzrósł udział liczby wolnych miejsc pracy m.in. w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (o 4,9 pkt proc. do 9,7% ogółu wolnych miejsc), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 1,6 pkt proc. do 4,9%) oraz edukacji (o 1,4 pkt proc. do 3,3%). Liczba wolnych miejsc pracy w tych sekcjach wyniosła w końcu III kwartału br. odpowiednio 6,2 tys., 3,1 tys. i 2,1 tys.

W porównaniu z końcem III kwartału ub. roku znacznie zmieniła się struktura wolnych miejsc pracy według zawodów. Najbardziej zwiększył się odsetek wolnych miejsc pracy skierowanych do specjalistów (o 8,4 pkt proc. do 22,9%), pracowników biurowych (o 3,3 pkt proc. do 10,3%) oraz techników i innego średniego personelu (o 2,6 pkt proc. do 11,1%). Zmniejszył się natomiast udział wolnych miejsc pracy przeznaczonych dla robotników przemysłowych i rzemieślników (o 13,4 pkt proc. do 22,7%), pracowników usług osobistych i sprzedawców (o 1,5 pkt proc. do 9,6%) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 0,9 pkt proc. do 10,6%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **utworzono** 405,9 tys. **nowych miejsc pracy**, tj. o 3,7% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost odnotowano w jednostkach małych – o 34,8% i średnich – o 19,8%, a spadek – w dużych – o 25,0%. W strukturze nowych miejsc pracy według sekcji zwiększył się udział miejsc w edukacji (o 2,0 pkt proc. do 4,7%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,1 pkt proc. do 22,7%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii

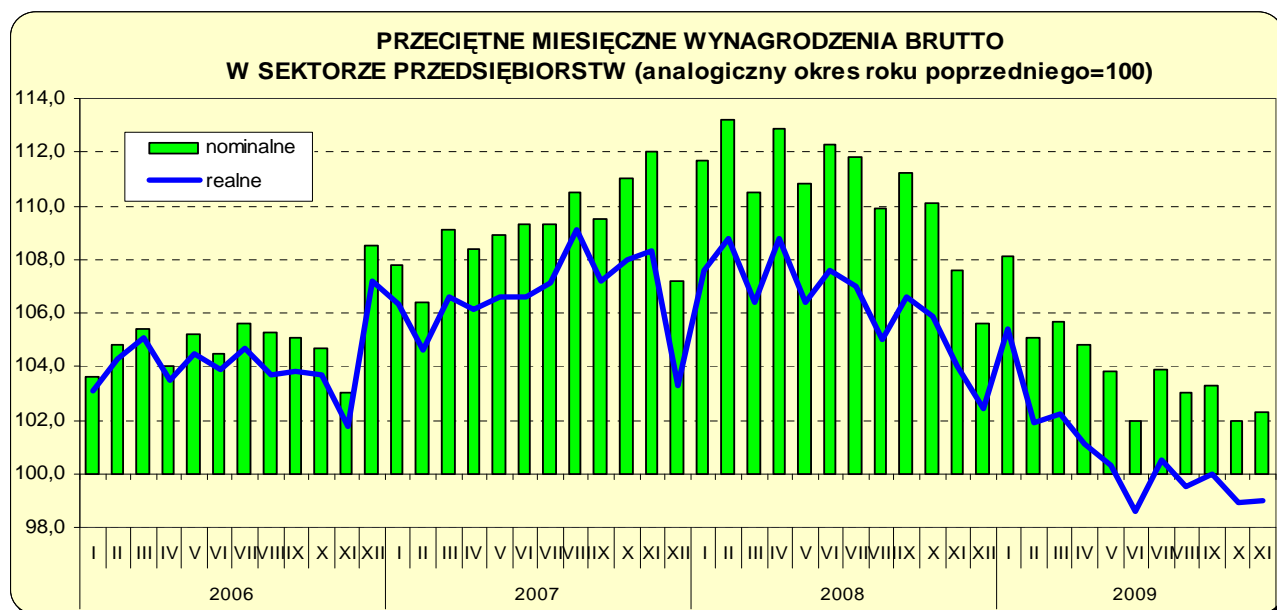
(o 0,8 pkt proc. do 3,8%), natomiast zmniejszył – m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 5,3 pkt proc. do 20,5%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 1,1 pkt proc. do 1,8%) oraz informacji i komunikacji (o 0,3 pkt proc. do 2,6%). Spośród nowo utworzonych miejsc pracy, w końcu III kwartału br. wolnych było jeszcze 14,8 tys. miejsc – najwięcej w budownictwie (20,0%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (19,1%) oraz przetwórstwie przemysłowym (16,2%).

W okresie styczeń–wrzesień br. zlikwidowano 369,9 tys. miejsc pracy, z tego w jednostkach dużych – 44,5%, małych – 28,4% oraz średnich – 27,1%. Najwięcej miejsc pracy uległo likwidacji w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego oraz w budownictwie.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nominalnego brutto w sektorze przedsiębiorstw, zarówno w listopadzie, jak i w okresie styczeń–listopad br., była znacznie wolniejsza niż przed rokiem. W listopadzie br. odnotowano w drugim miesiącu z rzędu spadek siły nabywczej wynagrodzeń w ujęciu rocznym. W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętne realne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w skali roku w niewielkim stopniu, mniejszym niż realne emerytury i renty brutto.

W listopadzie br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3403,92 zł i było o 2,3% większe niż przed rokiem (w poprzednim miesiącu notowano wzrost o 2,0%, a w listopadzie ub. roku – o 7,6%). Wyższe od przeciętnego tempo wzrostu płac odnotowano m.in. w sekcjach: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (7,0%), administrowanie i działalność wspierająca (6,0%), przetwórstwo przemysłowe (5,2%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (4,9%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (4,4%), obsługa rynku nieruchomości (3,7%), informacja i komunikacja (3,6%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (3,2%). Znacznie niższe niż przed rokiem było przeciętne wynagrodzenie brutto w górnictwie i wydobywaniu (o 14,7%), co było m.in. związane z mniejszymi niż w listopadzie ub. roku wypłatami nagród. Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowała się również przeciętna płaca w transporcie i gospodarce magazynowej. W większości działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu odnotowano wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku, m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 15,2%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 7,6%), odzieży (o 6,7%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 6,0%), w handlu hurtowym (o 5,0%), w produkcji artykułów spożywczych (o 4,8%), mebli (o 4,7%) oraz wyrobów z metali (o 4,2%).

W okresie styczeń–listopad br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3303,34 zł i było o 4,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 10,7%). Wzrost obserwowano we wszystkich sekcjach, największy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,5%), a także w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz administrowaniu i działalności wspierającej (po 7,3%), a najniższy w sekcjach: górnictwo i wydobywanie oraz zakwaterowanie i gastronomia (po 2,0%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2008		2009	
	XI		I–XI		I–XI	
	w zł	analogiczny okres poprzedniego roku=100	w zł	analogiczny okres poprzedniego roku=100	w zł	analogiczny okres poprzedniego roku=100
Sektor przedsiębiorstw.....	3403,92	102,3	107,6	110,7	104,5	3303,34
w tym:						
Przemysł.....	3480,32	102,5	107,1	109,7	104,4	3276,58
górnictwo i wydobywanie.....	6954,67	85,3	113,7	113,1	102,0	5403,50
przetwórstwo przemysłowe.....	3053,83	105,2	104,9	109,5	103,6	2979,53
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	5050,88	104,9	109,8	108,2	107,5	4800,68
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	3390,02	107,0	108,6	109,9	105,9	3210,95
Budownictwo.....	3545,68	100,7	108,7	113,5	102,9	3445,65
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	3039,27	103,2	106,7	109,8	103,9	3042,59
Transport i gospodarka magazynowa.....	3218,64	98,7	106,8	111,3	105,6	3209,35
Zakwaterowanie i gastronomia.....	2316,37	100,7	109,3	109,9	102,0	2304,28
Informacja i komunikacja.....	5937,78	103,6	103,4	109,6	103,8	5939,60
Obsługa rynku nieruchomości.....	3391,06	103,7	107,6	110,9	103,7	3359,25
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5341,91	104,4	111,5	113,4	107,3	5401,83
Administrowanie i działalność wspierająca.....	2072,96	106,0	112,5	115,8	107,3	2045,89

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. zwiększyła się w skali roku o 3,2% (wobec wzrostu o 16,2% przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze publicznym w okresie styczeń–listopad br. wyniosło 3917,73 zł i było o 5,7% większe w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. W sektorze prywatnym przeciętna płaca brutto ukształtowała się na poziomie 3183,56 zł, tj. o 4,3% wyższym niż przed rokiem, ale jej relacja w stosunku do przeciętnej płacy brutto w sektorze publicznym zmniejszyła się (z 82,3% do 81,3%) w ujęciu rocznym. W listopadzie br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym wyniosło 4249,29 zł (tj. zmniejszyło się w skali roku o 2,4%), a w sektorze prywatnym – 3239,76 zł (wzrosło o 3,9%).

W listopadzie br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** była o 1,0% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,0% w listopadzie ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. przeciętna miesięczna płaca realna brutto wzrosła w skali roku o 1,2% (przed rokiem wzrost wyniósł 6,3%).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	XI 2009				I–XI 2009	
	w tys.	XI 2008=100	w zł	XI 2008=100	w zł	I–XI 2008=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.....	7889,3	100,5	1567,49	108,2	1540,51	108,8
emerytury	5252,6	102,2	1674,10	108,0	1649,18	108,5
renty z tytułu niezdolności do pracy ...	1293,9	94,5	1237,58	108,0	1213,61	108,1
renty rodzinne	1342,9	100,1	1468,34	107,3	1439,73	107,7
Emerytury i renty rolników indywidualnych	1406,2	96,3	914,17	106,1	910,67	106,2

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w listopadzie br. wyniosła 1567,49 zł i była o 8,2% wyższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. ukształtowała się ona na poziomie 1540,51 zł (wzrost w skali roku o 8,8%). Siła nabywcza przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w systemie pracowniczym w listopadzie br. w ujęciu rocznym wzrosła o 4,4% (wobec wzrostu o 5,9% w analogicznym miesiącu ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. była ona o 4,3% wyższa niż w okresie jedenastu miesięcy ub. roku (wobec wzrostu o 3,9% przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w listopadzie br. wyniosła 914,17 zł (wzrosła o 6,1% w skali roku), a w okresie jedenastu miesięcy br. – 910,67 zł (wzrost odpowiednio o 6,2%). **Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem o 2,4% (wobec wzrostu o 1,8% w listopadzie ub. roku), a w okresie jedenastu miesięcy br. większa się odpowiednio o 1,8% (wobec niewielkiego wzrostu o 0,3% przed rokiem).

Kwota brutto **zasilków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–listopad br. 2074,9 mln zł, tj. wzrosła o 54,6% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. W listopadzie br. wypłacono bezrobotnym 199,2 mln zł, tj. o 1,0% mniej niż w październiku br. i o 75,5% więcej niż przed rokiem.

Z tytułu **zasilków i świadczeń przedemerytalnych** wypłacono w listopadzie br. 132,5 mln zł, tj. mniej o 17,0% niż przed rokiem i o 1,8% – niż w październiku br. W okresie styczeń–listopad br. wypłacono 1544,7 mln zł, tj. o 37,3% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku.

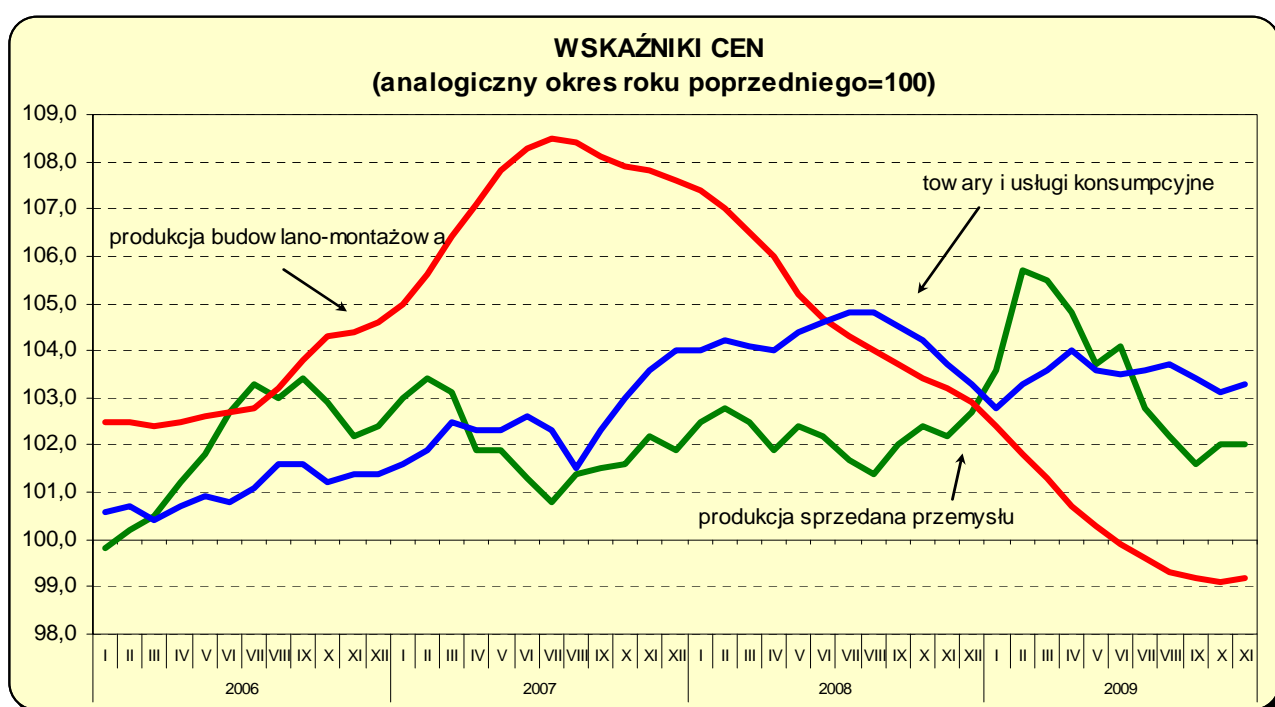
Ceny

W listopadzie br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych oraz producentów w budownictwie były nieco wyższe niż w październiku br. Po niewielkim wzroście w poprzednim miesiącu spadły ceny producentów w przemyśle. W skali roku utrzymał się spadek cen produkcji budowlano-montażowej. Tempo wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu nie uległo zmianie w porównaniu z październikiem br., natomiast nieco przyspieszyła dynamika cen konsumpcyjnych.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** były w listopadzie br. o 0,3% niższe niż w październiku br. Ceny w przetwórstwie przemysłowym spadły o 0,3%, w tym produkcji: metali (o 2,6%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 1,4%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 0,6%), urządzeń elektrycznych (o 0,2%), artykułów spożywczych oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (po 0,1%). Wyższe niż przed miesiącem były natomiast m.in. ceny produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 1,3%). Na zbliżonym poziomie do notowanego przed miesiącem ukształtowały się ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, i gorącą wodę. Ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja wzrosły o 0,1%, a w górnictwie i wydobywaniu – o 0,2%.

W listopadzie br. wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu był nieco niższy niż przed rokiem (wzrost o 2,0% wobec 2,2% w listopadzie ub. roku). Nadal obserwowano bardzo wysoką dynamikę cen w sekcji górnictwo i wydobywanie (wzrost o 19,8%, w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 7,0%). W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ceny wzrosły o 10,9%, w tym w wytwarzaniu, przesyłaniu, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 22,8%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 11,8%, przy spadku cen

w wytwarzaniu paliw gazowych, dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym (o 6,4%). W sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja odnotowano wzrost cen o 7,6%. W przetwórstwie przemysłowym ceny spadły o 0,6%. Niższe niż przed rokiem były ceny m.in. produkcji metali (o 12,5%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 6,7%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,5%) oraz wyrobów z metali (o 3,6%). Wzrosły ceny m.in. urządzeń elektrycznych (o 0,9%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 1,2%), artykułów spożywczych (o 1,4%), produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 3,7%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 6,0%).

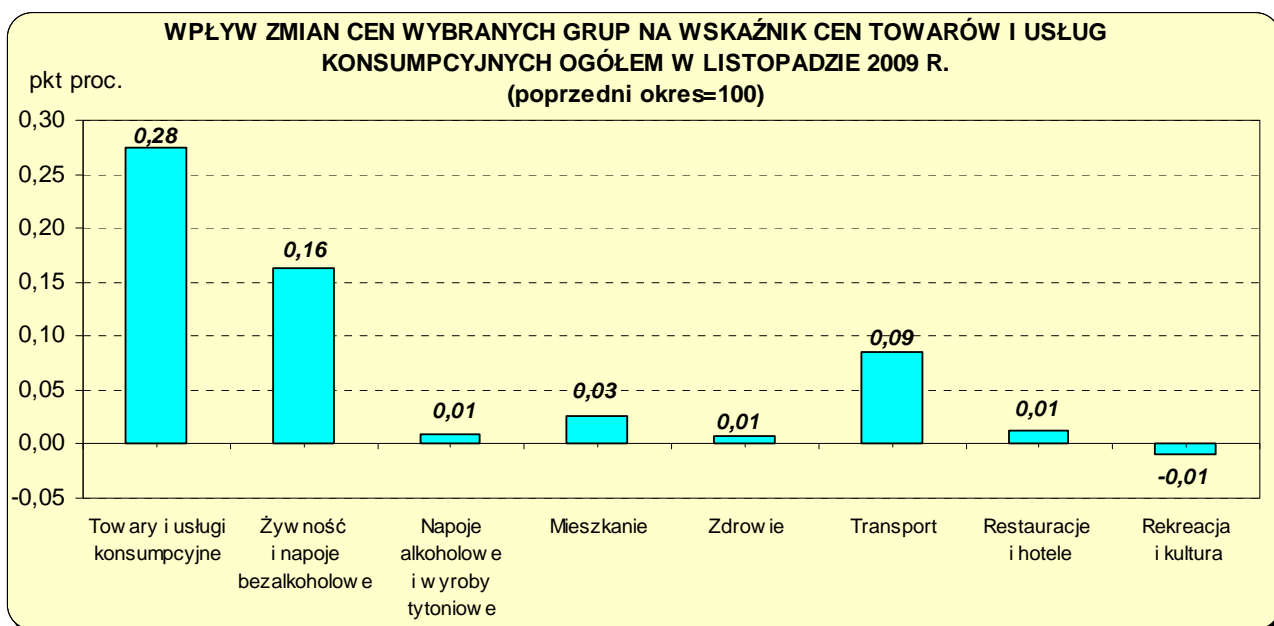
Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** w listopadzie br. były wyższe o 0,1% niż w październiku br. W porównaniu z listopadem ub. roku ceny produkcji budowlano-montażowej obniżono o 0,8%.

W stosunku do grudnia ub. roku ceny produkcji sprzedanej w przemyśle wzrosły o 2,4% (w tym najbardziej w górnictwie i wydobywaniu – o 20,8% oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 10,7%), natomiast w budownictwie zanotowano spadek cen – o 0,7%.

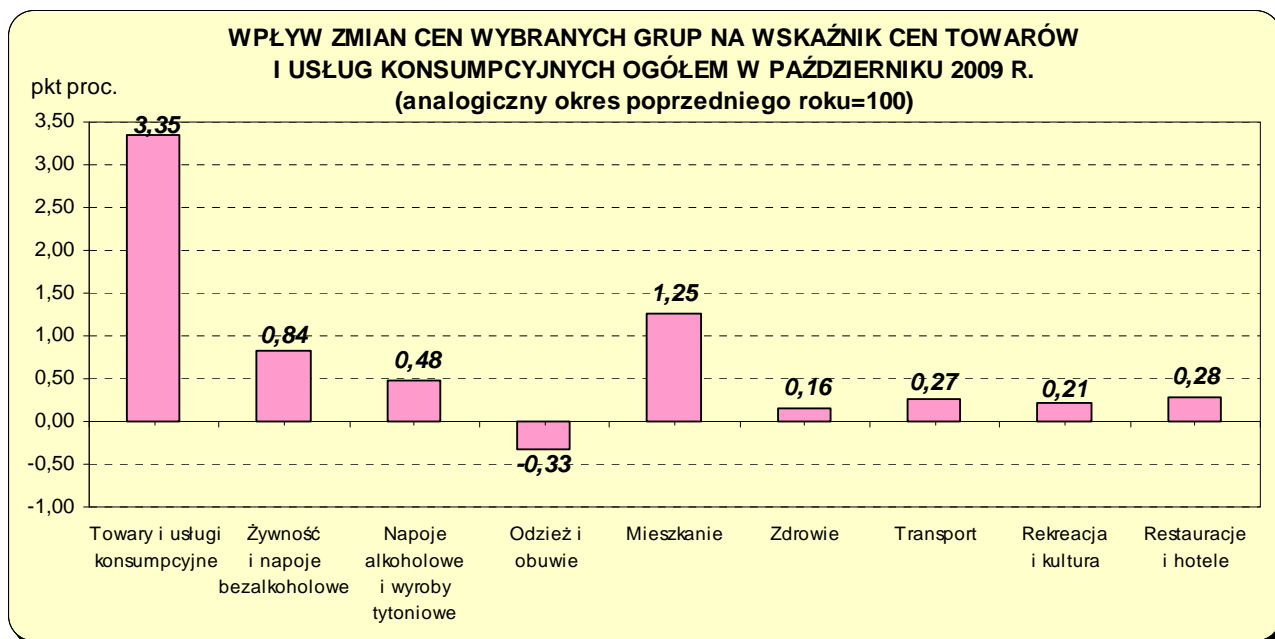
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	XI	2009		XI	2009		XI	2009		I–XI	I–XI
	2008	X	XI	2008	X	XI	2008	X	XI	2008	2009
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu.....	103,0	102,7	102,4	99,8	100,4	99,7	102,2	102,0	102,0	102,2	103,5
górnictwo i wydobywanie....	111,9	120,6	120,8	98,0	101,9	100,2	110,1	117,3	119,8	110,8	112,2
przetwórstwo przemysłowe	101,2	100,1	99,8	99,5	100,3	99,7	100,4	99,2	99,4	100,7	101,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	113,3	110,7	110,7	102,7	100,1	100,0	113,3	113,8	110,9	108,4	116,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	104,7	107,3	107,4	99,8	99,9	100,1	104,7	107,2	107,6	108,2	104,0
Ceny produkcji budowlano-montażowej.....	102,9	99,2	99,3	100,0	100,1	100,1	103,2	99,1	99,2	105,0	100,3

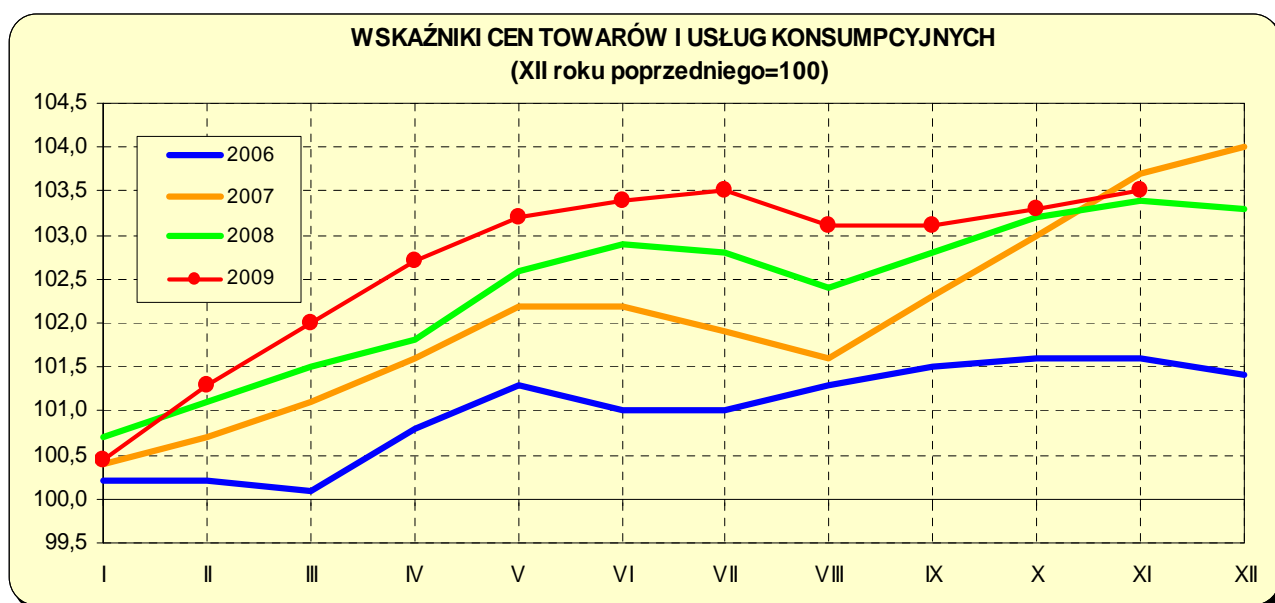
W listopadzie br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były o 0,3% wyższe niż w październiku br. Największy wpływ na wskaźnik cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług w zakresie transportu, które zwiększyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,16 pkt proc. i o 0,09 pkt proc.

Wzrost cen konsumpcyjnych w skali roku w listopadzie br. był nieco wyższy niż przed miesiącem i wyniósł 3,3% (wobec 3,1% w październiku br.). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen towarów i usług w zakresie mieszkania oraz żywności i napojów bezalkoholowych, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 1,25 pkt proc. i o 0,84 pkt proc. Spadki cen odzieży i obuwia oraz towarów i usług w zakresie łączności wpłynęły na obniżenie tego wskaźnika odpowiednio o 0,33 pkt proc. oraz o 0,03 pkt proc.

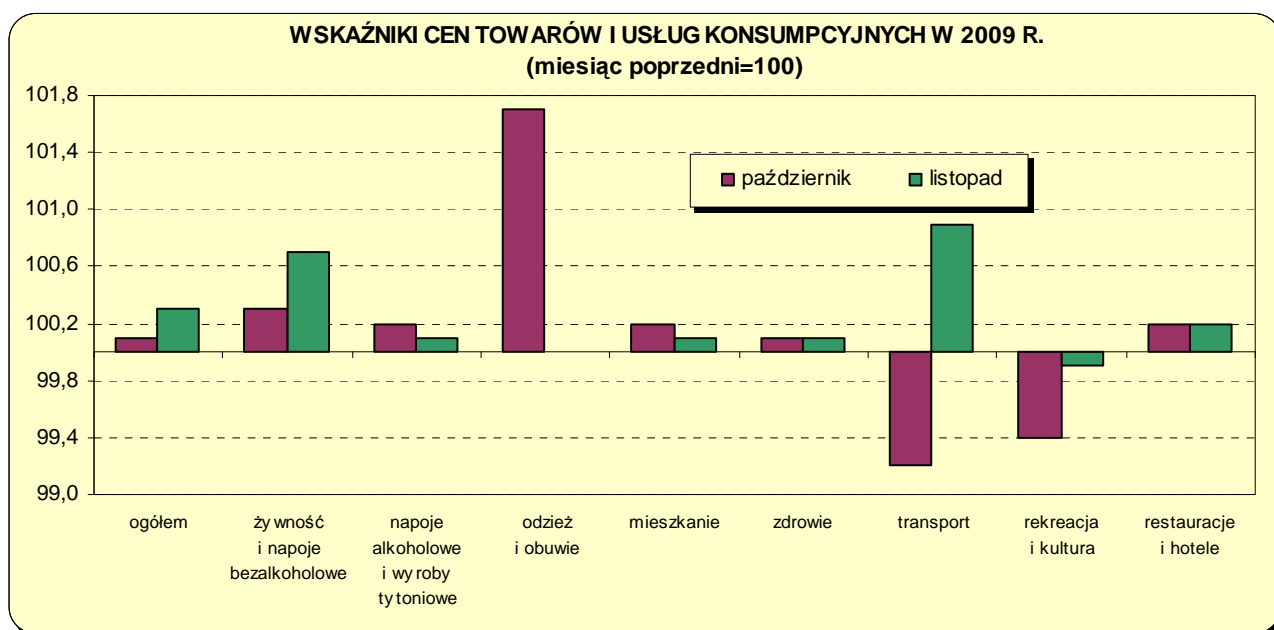
W listopadzie br. ceny konsumpcyjne wzrosły w stosunku do grudnia ub. roku o 3,5% (przed rokiem o 3,4%).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	XI	2009		XI	2009		XI	2009		I-XI	I-XI
	2008	X	XI	2008	X	XI	2008	X	XI	2008	2009
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	103,4	103,3	103,5	100,2	100,1	100,3	103,7	103,1	103,3	104,3	103,5
w tym											
żywność i napoje											
bezalkoholowe	102,4	102,2	102,9	100,7	100,3	100,7	102,9	103,0	103,4	106,4	104,1
napoje alkoholowe											
i wyroby tytoniowe ..	107,8	107,8	108,0	100,7	100,2	100,1	108,1	108,9	108,3	106,3	109,5
odzież i obuwie	93,8	94,4	94,4	99,9	101,7	100,0	93,6	93,7	93,8	93,1	92,5
mieszkanie	109,2	104,8	104,9	100,8	100,2	100,1	109,4	105,7	105,0	107,4	107,4
zdrowie	102,8	102,9	103,1	100,1	100,1	100,1	103,5	103,3	103,3	103,4	103,1
transport.....	97,4	106,6	107,6	97,3	99,2	100,9	97,6	99,3	103,0	104,0	96,8
łącznie.....	100,3	99,9	99,4	99,9	99,9	99,6	100,7	99,7	99,3	99,3	99,7
rekreacja i kultura	101,2	102,6	102,5	99,9	99,4	99,9	101,7	102,8	102,8	99,5	102,2
edukacja	104,1	102,7	102,7	100,1	101,0	100,1	104,1	102,8	102,8	103,5	103,5
restauracje i hotele	106,0	103,8	104,0	100,2	100,2	100,2	106,3	104,4	104,4	106,1	105,1

W listopadzie br. zanotowano wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w ujęciu miesięcznym o 0,7% (wobec wzrostu o 0,3% przed miesiącem). Podrożały warzywa (o 7,5%) i owoce (o 3,3%). Wyższe niż w październiku br. były również ceny olejów i pozostałych tłuszczów (o 3,7%), artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 0,6%), ryb (o 0,3%), pieczywa i produktów zbożowych (o 0,2%). Ceny cukru były niższe o 3,5%. Obniżono również ceny m.in. mięsa (o 1,2%). Napoje bezalkoholowe podrożały przeciętnie o 0,1%.

Drozsze były wyroby tytoniowe (o 0,2%) oraz napoje alkoholowe (o 0,1%).

Ceny odzieży i obuwia kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem.

Ceny towarów i usług w zakresie mieszkania podniesiono o 0,1%. Opłaty za najem mieszkania, usługi kanalizacyjne oraz zaopatrywanie w wodę podwyższono po 0,1%, natomiast opłaty za wywóz nieczystości (śmieci) pozostały na zbliżonym poziomie do notowanego przed miesiącem. Wzrosły ceny energii cieplnej (o 0,4%). Ceny opału kształtowały się na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem. Energia elektryczna i gaz podrożały o 0,1%. Ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego wzrosły o 0,1%.

Opłaty związane ze zdrowiem były wyższe niż w październiku br. o 0,1%.

W listopadzie br. ceny w zakresie transportu wzrosły o 0,9%. Wyższe niż w październiku br. były ceny paliw do prywatnych środków transportu – o 2,4%, natomiast ceny samochodów osobowych obniżyły się o 0,5%. Opłaty za usługi transportowe podwyższono o 0,1%. Opłaty dotyczące łączności były niższe o 0,4%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą kształtowały się na poziomie niższym o 0,1% od notowanego przed miesiącem. Opłaty za turystykę zorganizowaną spadły o 1,7%. Obniżono również ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 0,7%). Wzrosły ceny książek o 1,0% oraz biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 0,1%. Ceny gazet i czasopism pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego w październiku br.

Ceny w zakresie restauracji i hoteli podniesiono o 0,2%. Spośród innych towarów i usług w listopadzie br. wzrosły ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 0,2%). Ceny ubezpieczeń spadły o 0,3%.

W ujęciu rocznym w listopadzie br. wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych był wyższy niż przed miesiącem (3,4% wobec 3,0% w październiku br.). Znacznie podrożały również ryby (o 9,5%), mięso (o 6,4%) oraz cukier (o 5,5%). Wzrosły także ceny owoców (o 4,2%), olejów i pozostałych tłuszczów (o 4,1%), pieczywa (o 1,3%) oraz ryżu (o 1,1%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” podrożały o 0,3% (w tym jaja – o 12,7%, przy spadku cen mleka – o 0,3% oraz serów o 1,6%). Spadły ceny mąki – o 8,0%. Obniżyły się również ceny warzyw – o 1,3%. Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 4,2%.

W listopadzie br. wyroby tytoniowe były o 12,3% droższe niż przed rokiem, a napoje alkoholowe – o 6,2%.

Niższe niż w listopadzie ub. roku były ceny obuwia – o 7,6% oraz odzieży – o 5,6%.

Ceny w zakresie mieszkania zwiększyły się w skali roku o 5,0% (wobec wzrostu o 5,7% w październiku br.). Opłaty za najem mieszkania wzrosły o 3,4%. Wywóz nieczystości (śmieci) podrożał o 16,4%, usługi kanalizacyjne – o 11,3%, a zaopatrywanie w wodę – o 8,8%. Ceny nośników energii zwiększyły się o 5,9%. Znacznie podrożała energia elektryczna (o 10,5%), energia cieplna (o 8,1%) oraz opał (o 3,6%). Ceny gazu spadły o 1,5%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe o 2,0%, przy czym ceny usług związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego podniesiono o 4,5%, a sprzętu gospodarstwa domowego – o 0,5%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem były o 3,3% droższe niż przed rokiem. Podniesiono ceny m.in. usług ambulatoryjnych i medycyny niekonwencjonalnej (o 5,5%) oraz artykułów farmaceutycznych (o 2,2%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były wyższe niż w listopadzie ub. roku o 3,0%, w tym paliw do prywatnych środków transportu – o 3,7%. Wzrosły również ceny samochodów osobowych – o 2,3% oraz usług transportowych – o 1,5%. Ceny towarów i usług w zakresie łączności obniżono o 0,7%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą były o 2,8% wyższe niż przed rokiem. Znacznie podniesiono opłaty za turystykę zorganizowaną (o 6,1%). Ceny gazet i czasopism wzrosły o 4,2%, biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 3,6%, a książek – o 3,0%. Obniżyły się m.in. ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 3,4%).

W zakresie restauracji i hoteli ceny były wyższe niż przed rokiem o 4,4%. Spośród innych towarów i usług podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 4,7%) oraz ubezpieczeń (o 2,3%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie grudzień 2008 r. – listopad 2009 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł, podobnie jak odpowiednio przed miesiącem – 3,8%. Ceny konsumpcyjne według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)³ wzrosły w tym okresie o 3,9%.

---

³ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2009 r. – struktura spożycia z 2007 r. w cenach grudnia 2008 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

Średnia temperatura powietrza w listopadzie br. wyniosła 5,8°C i była wyższa od średniej z wielolecia o 2,8°C. Średnia suma opadów w tym miesiącu wyniosła ok. 48 mm i była o ok. 16% wyższa od normy z wielolecia 1971–2000.

Przebieg zjawisk pogodowych w listopadzie br. był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymująca się w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Rośliny w końcowej fazie rozwoju były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan oceniano jako dobry lub średni. W pierwszej dekadzie listopada br. w całym kraju dobiegał końca zbiór buraków cukrowych i poplonów ścierniskowych. Kończono także wykonywanie orek przedzimowych i innych jesiennych prac polowych. Sprzyjające warunki termiczne i wilgotnościowe w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do połowy listopada br.

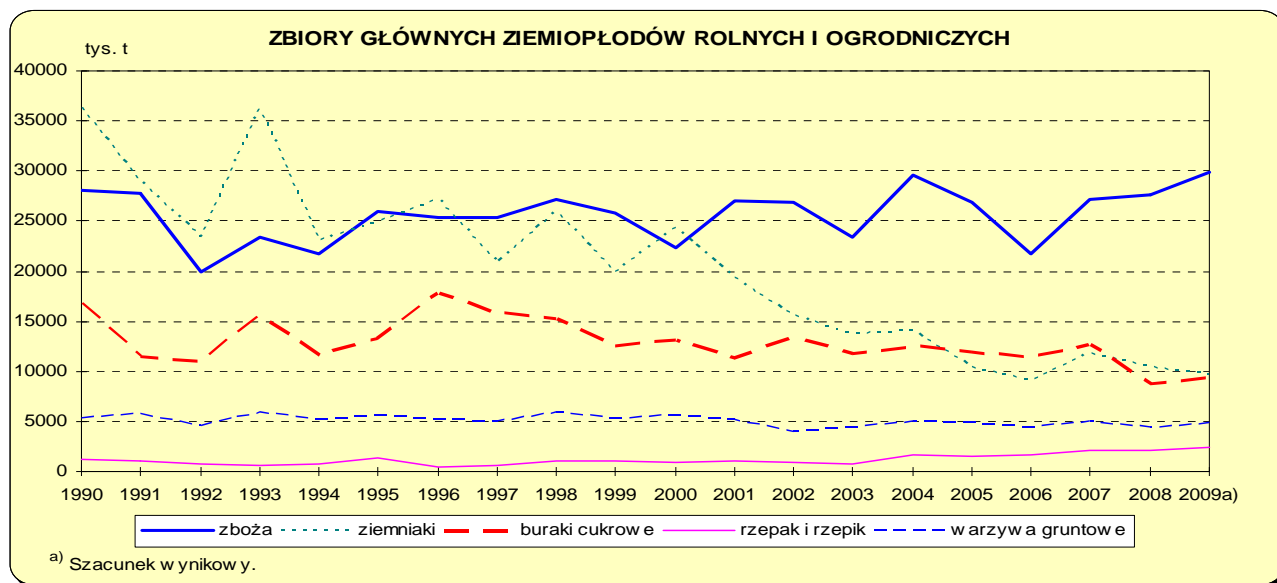
Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie br., tegoroczne plony i zbiory głównych ziemiopłodów kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2008=100	2001–2005 ^a = =100	z 1 ha w dt	2008=100	2001–2005 ^a = =100
Zboża ogółem.....	29,8	107,8	111,5	34,8	108,1	109,1
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	28,0	108,9	113,0	34,1	108,6	110,4
pszenica	9,8	105,6	108,5	41,7	102,5	109,7
żyto	3,7	107,7	94,9	26,6	107,7	109,0
jęczmień.....	4,0	110,1	119,4	34,4	114,7	108,5
owies.....	1,4	112,1	105,2	26,9	117,5	108,9
pszenżyto	5,2	117,4	161,7	35,7	106,9	110,9
mieszanki zbożowe	3,9	105,7	98,4	29,0	114,2	105,5
Rzepak i rzepik.....	2,5	117,8	210,5	30,6	112,1	124,4
Ziemniaki	9,7	92,7	66,5	191	100,0	106,1
Buraki cukrowe	9,4	107,5	76,6	469	100,9	114,1
Warzywa gruntowe	4,8	108,6	103,4	x	x	x
Owoce z drzew.....	3,1	94,3	112,3	x	x	x
Owoce jagodowe.....	0,5	98,7	115,1	x	x	x

^a Przeciętne roczne.

W 2009 r. zbiory większości głównych ziemiopłodów były wyższe niż przed rokiem. Zbiory zbóż ogółem (tj. zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy na ziarno, gryki, prosa i innych zbożowych), przy wyższym plonowaniu (o 8,1%) oraz nieco niższej od ubiegłorocznej

powierzchni zasiewów (o 0,2%) wynoszącej ok. 8,6 mln ha, były o 7,8% wyższe niż przed rokiem. Przy zwiększonej powierzchni zasiewów tegoroczne zbiory rzepaku i rzepiku, buraków cukrowych i warzyw gruntowych wzrosły odpowiednio o 17,8%, o 7,5% i o 8,6% niż w ub. roku. Na skutek dalszego ograniczania powierzchni uprawy (w 2009 r. o 7,5%), zbiory ziemniaków były niższe od ubiegłorocznych o 7,3%. W 2009 r., w stosunku do ub. roku, zmniejszyła się również produkcja owoców z drzew (o 5,7%) i owoców jagodowych (o 1,3%).

Na rynku rolnym w listopadzie br. w skali miesiąca odnotowano wzrost przeciętnych cen skupu zbóż i mleka oraz spadek cen żywca wieprzowego, drobiowego i wołowego. Na poziomie wyższym niż przed rokiem kształtowały się ceny ziemniaków, żywca wołowego i mleka, natomiast ceny zbóż (z wyjątkiem pszenicy), żywca wieprzowego oraz drobiowego były niższe.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–XI 2009		XI 2009		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	X 2009=100
Ziarno zbóż^b	3316,7	124,6	492,8	185,7	90,3
w tym:					
pszenica.....	2148,1	118,6	328,5	153,6	84,9
żyto	398,5	128,1	69,1	306,8	115,7

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) z wysokich zbiorów 2009 r., w okresie lipiec–listopad br. wynosił 3316,7 tys. t i był o 24,6% większy niż w analogicznym okresie ub. roku. Przy utrzymującym się spadku dostaw ziarna, w listopadzie br. skupiono o 9,7% mniej zbóż niż przed miesiącem, ale o 85,7% więcej niż przed rokiem.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2009		XI 2009		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	X 2009=100
Żywiec rzeźny^b	2209,9	94,1	173,6	105,1	101,4
w tym:					
wołowy (z cielęcym).....	211,3	99,5	10,6	78,0	90,5
wieprzowy.....	1037,6	85,5	74,7	93,4	96,7
drobiowy	953,7	104,2	87,9	123,6	107,6
Mleko ^c	8197,9	103,3	648,5	100,2	92,6

^a W okresie VII–XI bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej. ^c W milionach litrów.

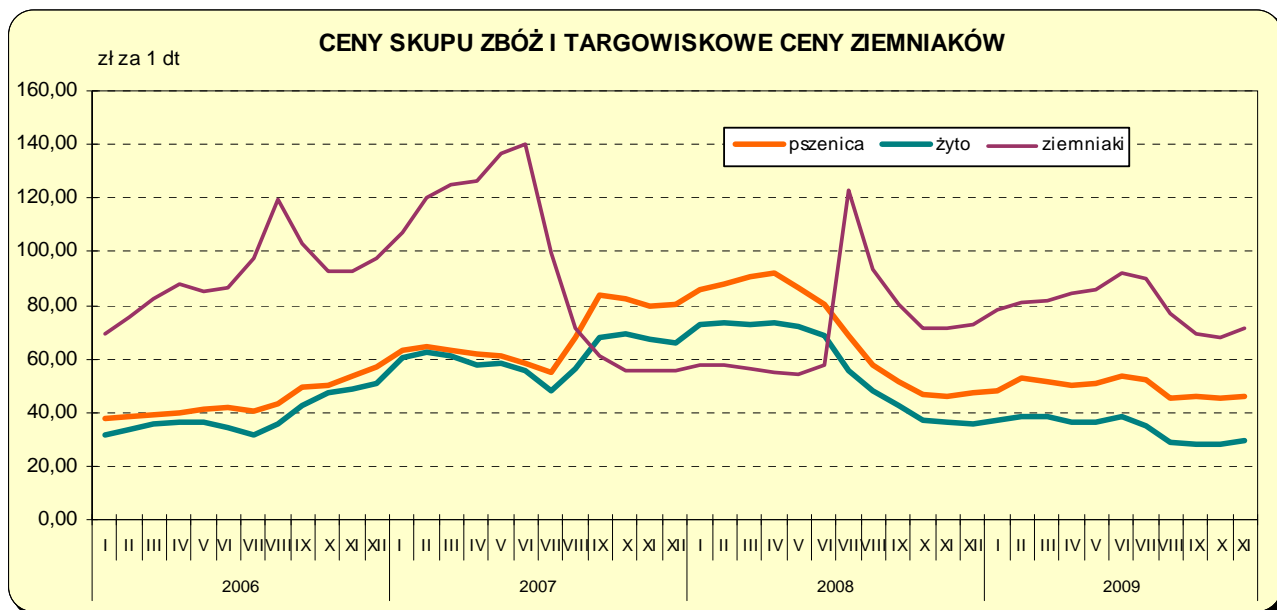
W okresie styczeń–listopad br. **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wbc), ukształtował się na poziomie o 5,9% mniejszym niż w analogicznym okresie ub. roku, co było m.in. rezultatem spadku skupu żywca wieprzowego (o 14,5%) i wołowego (o 0,5%). Przy utrzymującej się zwiększonej podaży, skup żywca drobiowego był w tym czasie większy niż przed rokiem o 4,2%. W listopadzie br. skup podstawowych gatunków żywca wzrósł o 1,4% w skali miesiąca i o 5,1% w ujęciu rocznym, co głównie było rezultatem wysokiego skupu żywca drobiowego.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

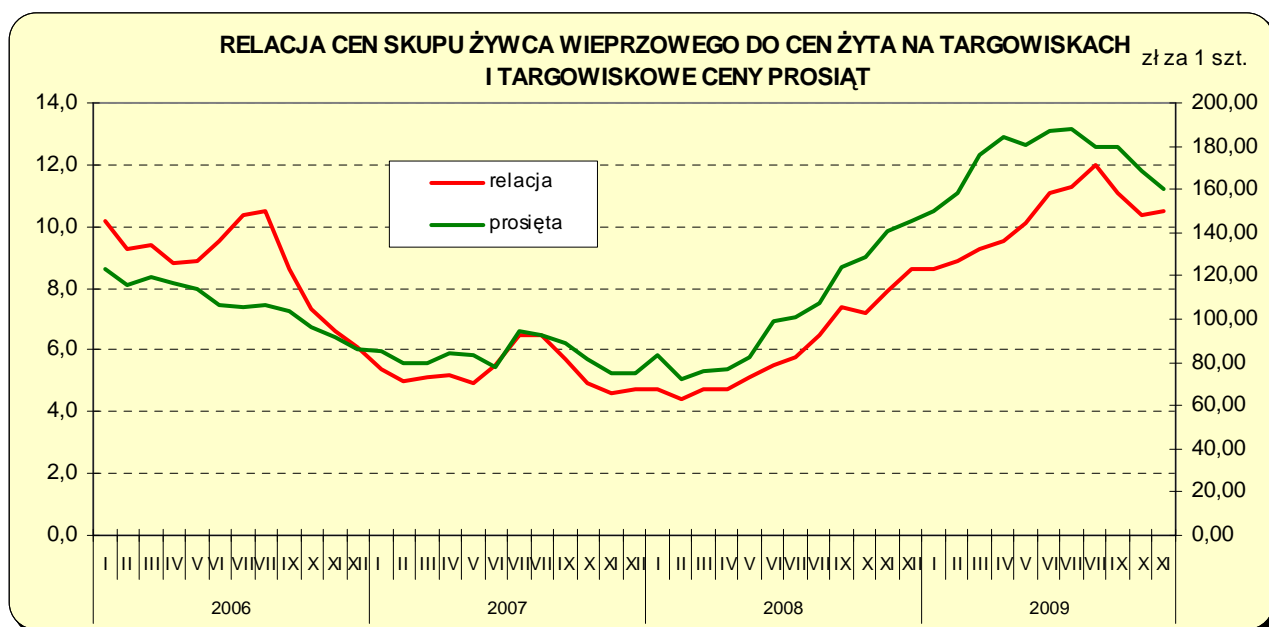
Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XI 2009			I–XI 2009		XI 2009			I–XI 2009	
	zł	XI 2008= =100	X 2009= =100	zł	I–XI 2008= =100	zł	XI 2008= =100	X 2009= =100	zł	I–XI 2008= =100
Pszenica ^a za 1 dt	46,04	100,1	100,9	48,69	71,7	53,12	82,9	99,7	57,65	68,1
Żyto ^a za 1 dt	29,73	82,1	104,5	33,35	59,6	39,67	73,6	98,1	46,01	64,8
Ziemniaki ^b za 1 dt.....	25,19	116,8	120,7	31,50	109,1	71,64	100,6	105,6	79,86	113,0
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^c	4,49	110,0	99,9	4,56	112,5	4,59	103,1	97,0	4,75	108,0
trzoda chlewna.....	4,15	97,0	98,3	4,67	118,5	4,22	97,9	98,8	4,55	112,6
drób	3,26	98,9	91,9	3,69	105,1	.	.	.	.	.
Prosię na chów za 1 szt.....	.	.	.	.	.	160,27	114,1	94,9	173,89	175,1
Mleko za 1 hl	99,35	110,1	108,1	88,09	85,2	x	x	x	x	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach – jadalne. ^c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

W listopadzie br. ceny skupu pszenicy i żyta były wyższe niż przed miesiącem odpowiednio o 0,9% i o 4,5%. W obrocie targowiskowym utrzymała się tendencja spadkowa cen ziarna. W porównaniu do cen sprzed roku ceny zbóż na obu rynkach, z wyjątkiem cen pszenicy w skupie, były nadal znacznie niższe.

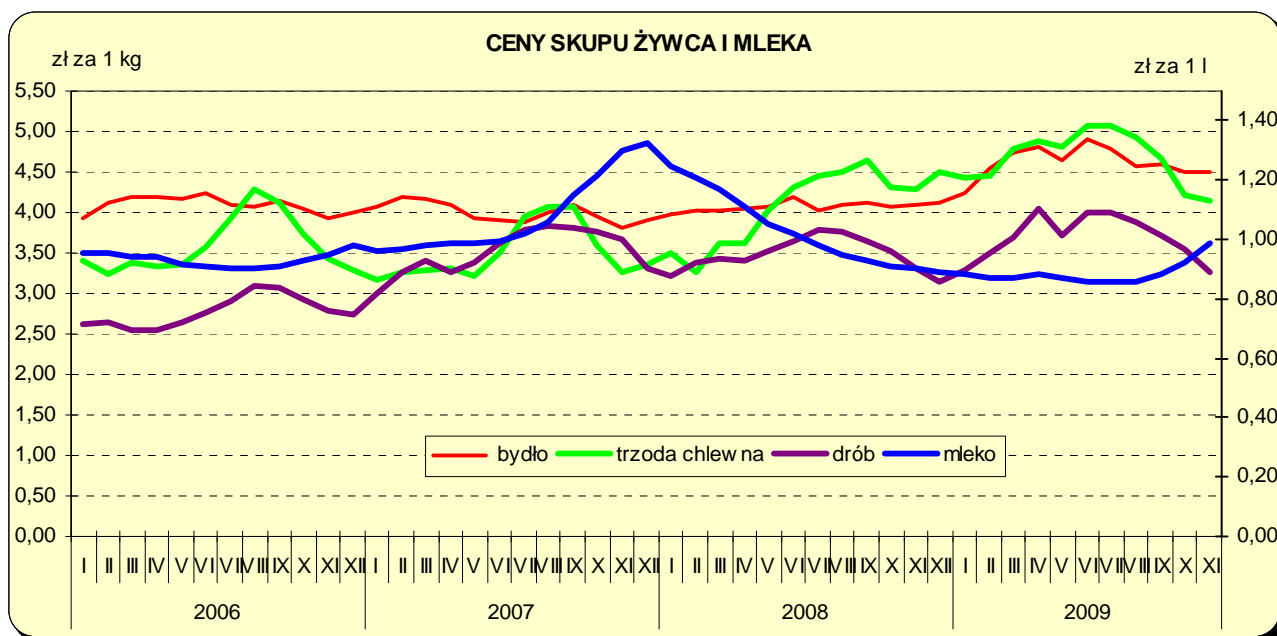
W listopadzie br., przy **skupie ziemniaków** (121,9 tys. t) o 40,1% mniejszym niż przed rokiem i o 59,3% - niż przed miesiącem, odnotowano wysoki wzrost ich cen. Średnia cena skupu ziemniaków zwiększyła się o 20,7% w stosunku do poprzedniego miesiąca i o 16,8% w ujęciu rocznym. Na targowiskach średnia cena ziemniaków jadalnych wzrosła o 5,6% w skali miesiąca i była zbliżona (o 0,6% wyższa) do notowanej przed rokiem.

Ceny żywca wieprzowego w listopadzie br., pomimo zmniejszonej podaży, obniżyły się ponownie na obu rynkach. Przeciętne ceny żywca wieprzowego w skupie i na targowiskach spadły odpowiednio o 3,0% i o 2,1% w skali roku i były najniższe w bieżącym roku. W listopadzie br. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta na targowiskach wynosiła 10,5 wobec 10,4 przed miesiącem i 7,9 przed rokiem. Ceny prosiąt do dalszego chowu w obrocie targowiskowym obniżyły się do ok. 160 zł/szt., tj. o 5,1% w skali miesiąca, ale były o 14,1% wyższe niż w listopadzie ub. roku.

Skup żywca drobiowego od początku roku kształtował się na wysokim poziomie i w okresie styczeń–listopad br. był o 4,2% większy niż przed rokiem. W listopadzie br., przy zwiększonej krajowej podaży w stosunku do poprzedniego miesiąca i w skali roku, utrzymała się notowana od lipca br. tendencja spadkowa cen drobiu rzeźnego. Przeciętna cena żywca drobiowego obniżyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 8,1% i była, po raz pierwszy od początku roku, niższa od notowanej przed rokiem (o 1,1%).

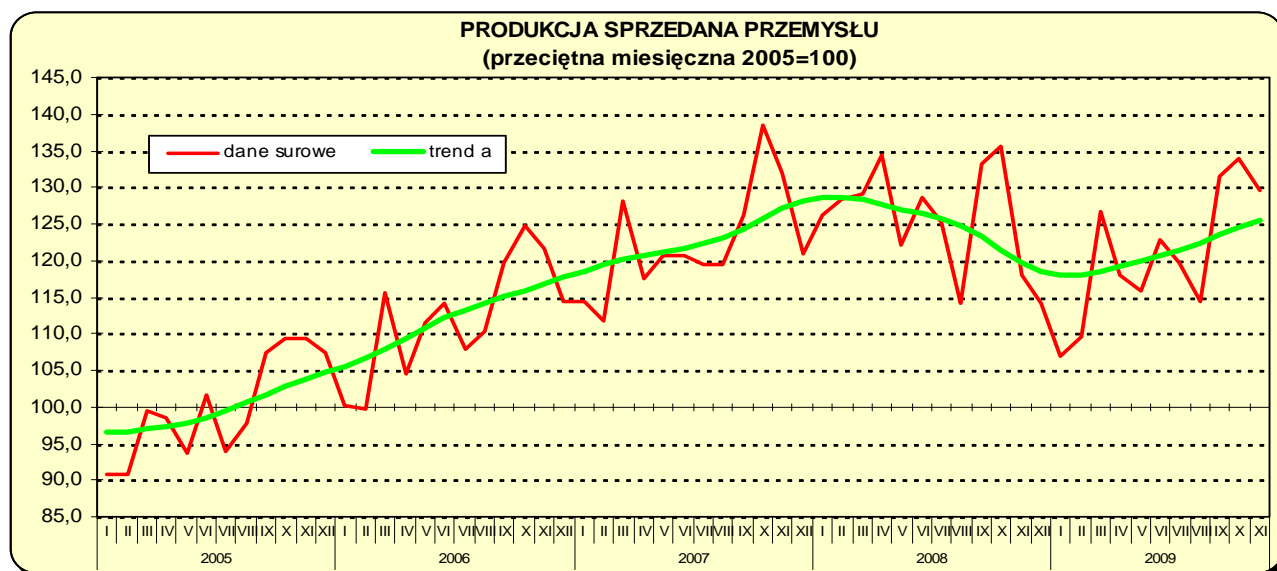
W listopadzie br. średnie ceny skupu **żywca wołowego** (4,49 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (4,93 zł/kg) obniżyły się w stosunku do poprzedniego miesiąca odpowiednio o 0,1% i o 0,7% i były wyższe stosownie o 10,0% i o 11,0% niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym tempo spadku cen żywca w skali miesiąca było szybsze niż w skupie. Średnie ceny żywca wołowego (4,59 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (5,05 zł/dt) na targowiskach nadal przekraczały poziom ubiegłoroczny - odpowiednio o 3,1% i o 3,9%.

Skup **mleka** w okresie styczeń–listopad br. był o 3,3% większy niż w analogicznym okresie ub. roku. Dostawy mleka do skupu w listopadzie br. były zbliżone do analogicznego miesiąca poprzedniego roku, ale o 7,4% mniejsze niż w październiku br. Notowany od września br. wzrost cen mleka stopniowo przyspieszał. W listopadzie br. ceny mleka były o 10,1% wyższe niż przed rokiem natomiast w porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększyły się o 8,1%.

Przemysł

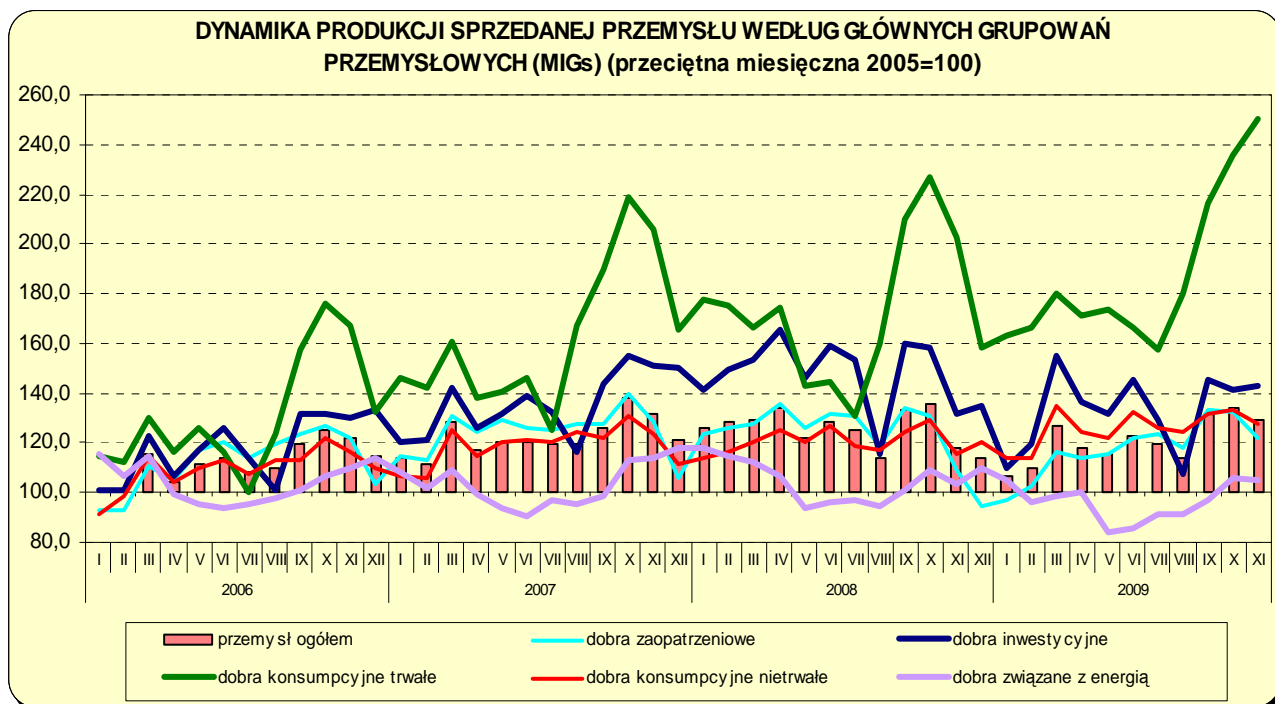
Produkcja sprzedana przemysłu w listopadzie br. w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób była wyższa niż przed rokiem o 9,8% (wobec spadku o 10,6% w analogicznym miesiącu ub. roku oraz o 1,3% – w październiku br.). Sprzedaż zwiększyła się we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem górnictwa i wydobywania, gdzie notowano spadek o 3,3%. W przetwórstwie przemysłowym wzrost wyniósł 11,3%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 9,3%, natomiast w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 2,5%. **Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym** produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła w skali roku o 6,8% (wobec spadku o 6,2% przed rokiem), natomiast w stosunku do października br. wzrosła o 2,2%.

a Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (przeciętna miesięczna 2005=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekacji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

W okresie styczeń–listopad br. produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie o 4,0% niższym niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem odpowiednio wzrost o 3,3%). Spośród **głównych grupowań przemysłowych**⁴ zmniejszyła się sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra inwestycyjne (o 9,6%), zaopatrzeniowe oraz związane z energią (po 7,7%), natomiast wzrosła – dóbr konsumpcyjnych trwałych (o 12,5%) oraz konsumpcyjnych nietrwałych (o 5,9%).

⁴ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym Rozporządzenie (WE) nr 586/2001 w sprawie wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego w okresie styczeń–listopad br. była o 1,5% wyższa niż przed rokiem, przy spadku przeciętnego zatrudnienia o 5,4% i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 4,4%.

Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009	
	XI	I–XI	XI	I–XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Przemysł	89,4	103,3	109,8	96,0
górnictwo i wydobywanie	95,0	102,8	96,7	86,4
przetwórstwo przemysłowe	89,4	103,3	111,3	96,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	84,8	102,7	102,5	94,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	97,9	105,7	109,3	100,9
Z przemysłu ogółem – działy:				
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.....	86,8	101,5	99,5	82,7
produkcja artykułów spożywczych	94,6	99,7	108,2	105,6
produkcja napojów.....	100,5	103,8	113,0	107,5
produkcja odzieży	82,3	95,1	98,4	87,9
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	84,4	97,8	111,9	97,6
produkcja papieru i wyrobów z papieru	83,8	95,8	118,4	103,3
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej..	101,5	105,5	103,9	93,5
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	68,1	92,9	138,3	96,1
produkcja wyrobów farmaceutycznych	105,7	113,4	118,8	109,8
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.....	87,2	105,4	114,8	96,9
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.....	91,4	102,1	107,5	93,1

Wyszczególnienie	2008		2009	
	XI	I-XI	XI	I-XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
produkcja metali.....	64,0	98,5	116,3	73,1
produkcja wyrobów z metali	90,8	105,9	102,5	93,9
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	115,7	107,3	118,2	111,8
produkcja urządzeń elektrycznych	101,1	115,6	113,9	106,5
produkcja maszyn i urządzeń	91,6	108,6	98,2	91,9
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.....	80,6	109,0	119,8	86,0
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	88,4	108,2	110,0	102,0
produkcja mebli	85,6	99,6	109,0	96,9

W listopadzie br. produkcja zwiększyła się w 26 działach (spośród 34) przemysłu. Po znaczącym spadku przed rokiem, wzrost sprzedaży w ujęciu rocznym obserwowano m.in. w produkcji:

- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 38,3% (m.in. podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego w formach podstawowych – o 45,6%, mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących, wyrobów kosmetycznych i toaletowych – o 39,8%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 19,8% (m.in. pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – o 23,3%),
- papieru i wyrobów z papieru – o 18,4% (m.in. masy włóknistej, papieru i tektury – o 23,5%),
- metali – o 16,3% (m.in. surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych – o 23,1%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 14,8% (m.in. wyrobów z gumy – o 30,1%),
- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – o 11,9% (m.in. wyrobów tartacznych – o 13,7%).

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca ponad 15% produkcji sprzedanej przemysłu) była o 8,2% wyższa niż przed rokiem (wobec spadku o 5,4% w listopadzie ub. roku). Znacząco zwiększyła się sprzedaż m.in. w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 29,5%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 16,4%, gotowych paszy i karmy dla zwierząt – o 14,0% oraz pozostałych artykułów spożywczych – o 13,7%. W przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa (stanowiącym ponad 28% produkcji artykułów spożywczych) notowano wzrost o 2,6%. Zmniejszyła się produkcja olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 6,8%.

Utrzymał się spadek produkcji sprzedanej m.in. maszyn i urządzeń – 1,8% (m.in. w produkcji maszyn dla rolnictwa i leśnictwa – o 24,8%, pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia – 19,6%) oraz w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – 0,5% (w tym węgla brunatnego – o 3,6%).

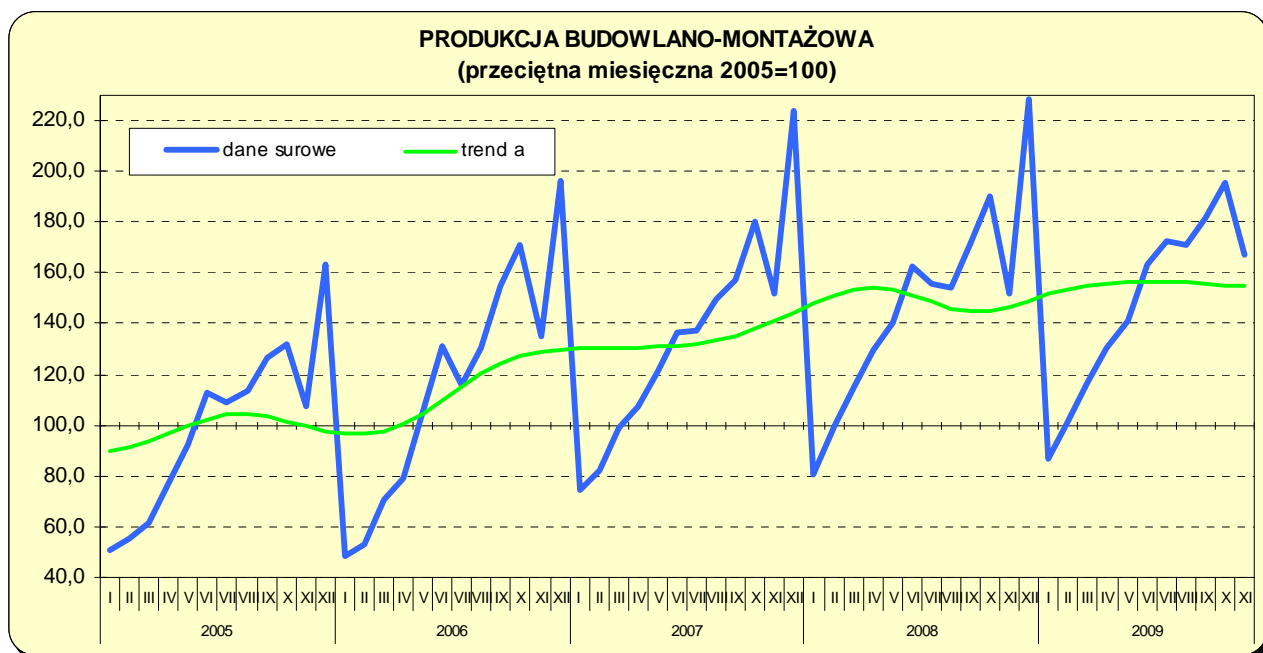
Z obserwowanych w listopadzie br. 241 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 137 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla kamiennego, gazu ziemnego, produktów uboju trzody chlewnej, mięsa drobiowego, mleka, obuwia, tarcicy liściastej, płyt pilśniowych, koksu, olejów opałowych, nawozów fosforowych, opon do pojazdów samochodowych, stali surowej, odbiorników telewizyjnych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych, maszyn pralniczych automatycznych, samochodów osobowych oraz ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, a także energii elektrycznej. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 104 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. węgla brunatnego, siarki, piwa, benzyny silnikowej, cementu, rur stalowych, aparatów telefonicznych, chłodziarek i zamrażarek, kuchni gazowych z piekarnikiem, ciągników rolniczych, pojazdów do transportu publicznego oraz wagonów kolejowych towarowych.

W przetwórstwie przemysłowym **ogólny klimat koniunktury** w grudniu br. jest oceniany negatywnie, gorzej niż przed miesiącem. Pozytywnie oceniają koniunkturę tylko przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 249 osób. Pesymistyczne pozostają prognozy ogółu podmiotów w zakresie zatrudnienia. Przewidywania dotyczące sytuacji finansowej przedsiębiorstw są bardziej niekorzystne od tych sprzed miesiąca. Firmy planują ograniczenie portfela zamówień oraz produkcji sprzedanej. Ceny wyrobów przemysłowych mogą nieznacznie spadać.

W opinii przedsiębiorców w przetwórstwie przemysłowym utrzymuje się nadmierny stan zapasów wyrobów gotowych. Nadwyżki zapasów sygnalizują przedsiębiorstwa zajmujące się m.in. produkcją metali, chemikaliów i wyrobów chemicznych, wyrobów tekstylnych, wyrobów farmaceutycznych, pozostałego sprzętu transportowego, papieru oraz wyrobów z papieru, a także wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. Zwiększanie się nadmiernych zapasów zgłaszają m.in. producenci urządzeń elektrycznych. Na zmniejszanie nadmiernego poziomu zapasów wskazywano m.in. w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz odzieży.

Budownictwo

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w listopadzie br. na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób była o 9,9% większa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,7% w październiku br. i o 0,4% w listopadzie ub. roku). Wzrost sprzedaży odnotowano w jednostkach działających w zakresie budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz budowy budynków, natomiast spadek w podmiotach zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi. **Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym** w listopadzie br. produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w ujęciu rocznym o 9,1%, a miesięcznym – o 2,3%.

a Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji budowlano-montażowej ogółem (przeciętna miesięczna 2005=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

W okresie styczeń–listopad br. produkcja budowlano-montażowa była wyższa niż przed rokiem o 4,0%. Większa była sprzedaż robót o charakterze remontowym (o 10,0%) oraz inwestycyjnym (o 1,5%). Znaczący wzrost produkcji odnotowano w jednostkach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, natomiast spadek w podmiotach zajmujących się budową budynków oraz wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne.

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne miesięczne zatrudnienie w budownictwie było o 5,3% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku, przy wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto o 2,9%.

Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009	
	XI	I–XI	XI	I–XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó ł e m	100,4	111,8	109,9	104,0
budowa budynków	92,5	110,4	105,3	99,1
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	113,9	113,8	123,5	117,7
roboty budowlane specjalistyczne ...	98,2	112,1	96,2	95,0

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w grudniu br. w budownictwie kształtuje się na poziomie ujemnym, niższym niż przed miesiącem. Przedsiębiorcy przewidują dalsze ograniczanie portfela zamówień na rynku krajowym. Prognozy dotyczące produkcji budowlano-montażowej oraz sytuacji finansowej badanych podmiotów są bardziej pesymistyczne od formułowanych w listopadzie br. Przedsiębiorcy przewidują, że ceny realizacji robót budowlano-montażowych mogą spadać nieco szybciej niż prognozowano przed miesiącem. Ograniczenie zatrudnienia może być większe od planowanego w listopadzie br.

Najbardziej uciążliwymi barierami w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej pozostają konkurencja ze strony innych firm, niedostateczny popyt oraz koszty zatrudnienia, przy czym dwie pierwsze bariery są dużo bardziej odczuwalne niż przed rokiem. Znacznie zmniejszyła się w skali roku dotkliwość bariery związanej z niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

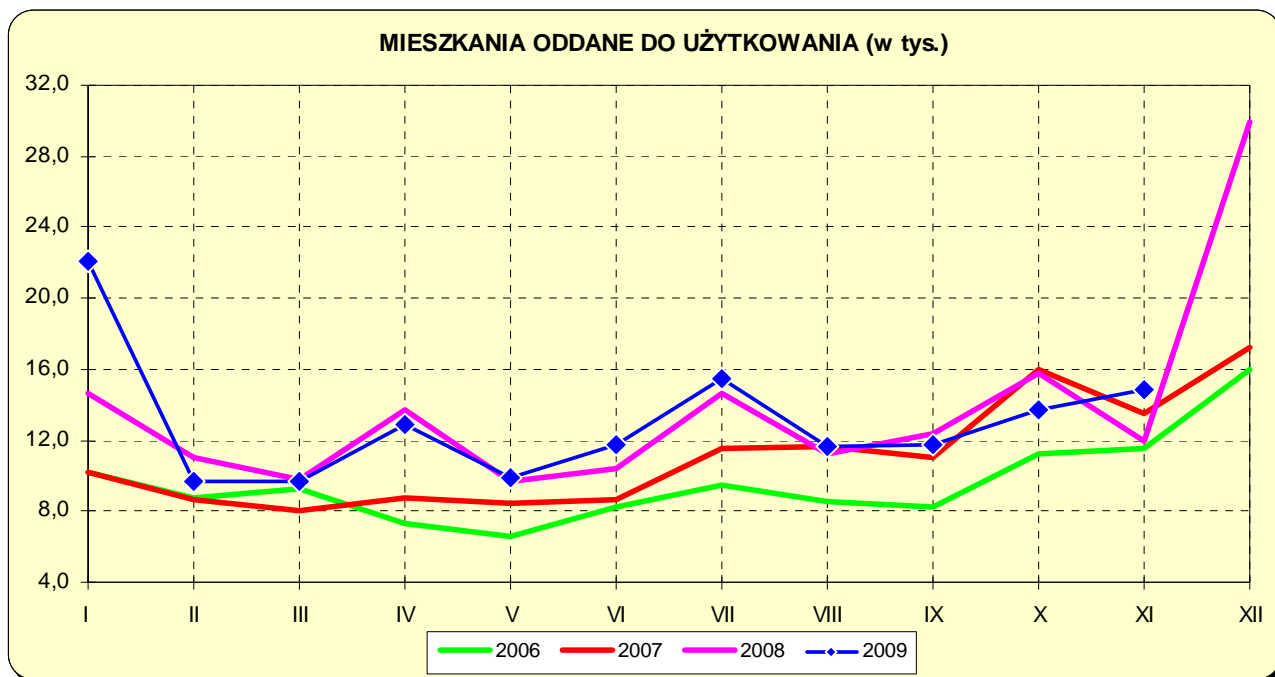
Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych⁵, w listopadzie br. oddano do użytkowania 14792 mieszkania, tj. o 22,9% więcej niż przed rokiem. Wyższą niż w listopadzie ub. roku liczbę mieszkań przekazano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 6149 (wobec 4089 przed rokiem), spółdzielczym – 802 (wobec 472) oraz komunalnym – 706 (wobec 259). Mniej mieszkań niż w listopadzie ub. roku przekazano do użytkowania w budownictwie indywidualnym – 6796 (spadek o 0,4%), społecznym czynszowym – 279 (o 1,4%) oraz zakładowym – 60 (wobec 107 mieszkań przed rokiem).

W okresie styczeń–listopad br. oddano do użytkowania 143317 mieszkań, tj. o 5,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, komunalnym, społecznym czynszowym oraz zakładowym, a spadek w budownictwie indywidualnym i spółdzielczym.

---

⁵ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	I–XI 2008			I–XI 2009		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	135312	100,0	116,2	143317	100,0	105,9
indywidualne	65729	48,6	105,2	63510	44,3	96,6
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	56188	41,5	140,9	66016	46,1	117,5
spółdzielcze	7743	5,7	107,7	6709	4,7	86,6
społeczne czynszowe	2750	2,1	60,0	2949	2,0	107,2
komunalne	2466	1,8	122,3	3541	2,5	143,6
zakładowe.....	436	0,3	134,2	592	0,4	135,8

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 99,5 m² i była o 2,8 m² mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania odnotowano we wszystkich formach budownictwa, z wyjątkiem indywidualnego i przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem.

W listopadzie br. utrzymał się obserwowany od sierpnia ub. roku spadek liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia (o 12,2% w ujęciu rocznym, do 11,6 tys.). Po trzynastu miesiącach spadku, w listopadzie br. odnotowano wzrost w skali roku liczby mieszkań rozpoczętych (o 16,8%, do 10,3 tys.).

W okresie styczeń–listopad br. wydano pozwolenia na budowę 164,2 tys. mieszkań, tj. o 23,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Liczba mieszkań rozpoczętych wyniosła 134,5 tys. i była o 19,8% niższa niż przed rokiem.

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia		Mieszkania, których budowę rozpoczęto	
	I–XI 2009			
	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	164195	76,5	134511	80,2
indywidualne	95031	90,5	86374	93,0
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	57886	61,1	40014	62,5
spółdzielcze	3532	68,3	3928	70,5
społeczne czynszowe	4156	93,8	1771	58,5
komunalne	3006	63,5	2297	116,9
zakładowe	584	123,7	127	36,6

Rynek wewnętrzny

DYNAMIKA SPRZEDAŻY DETALICZNEJ TOWARÓW (ceny stałe)
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Okres	Wskaźnik
2006 I	108,9
2006 II	110,3
2006 III	110,5
2006 IV	113,5
2006 V	113,6
2006 VI	110,8
2006 VII	111,1
2006 VIII	111,1
2006 IX	114,5
2006 X	114,0
2006 XI	114,3
2006 XII	113,9
2007 I	116,5
2007 II	117,1
2007 III	117,9
2007 IV	113,7
2007 V	113,5
2007 VI	114,3
2007 VII	115,2
2007 VIII	116,3
2007 IX	112,3
2007 X	116,5
2007 XI	115,2
2007 XII	108,2
2008 I	116,3
2008 II	120,5
2008 III	112,0
2008 IV	114,7
2008 V	111,5
2008 VI	110,4
2008 VII	110,7
2008 VIII	104,5
2008 IX	109,2
2008 X	106,5
2008 XI	116,5
2008 XII	104,0
2009 I	100,3
2009 II	100,3
2009 III	101,0
2009 IV	101,5
2009 V	101,8
2009 VI	100,5
2009 VII	103,7
2009 VIII	103,2
2009 IX	101,0
2009 X	101,0
2009 XI	104,0

W większości grup sprzedaż była wyższa niż przed rokiem. W przedsiębiorstwach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi wzrost sprzedaży wyniósł 7,1%. W grupie „pojazdy samochodowe, motocykle, części”, gdzie od wielu miesięcy notowano spadki, w listopadzie br. sprzedaż była wyższa w ujęciu rocznym o 5,4% (wobec spadku o 12,0% w listopadzie ub. roku). W grupie „pozostałe” wzrost wyniósł 4,5%. Niższa niż przed rokiem sprzedaż utrzymuje się m.in. w grupach: „meble, rtv, agd” oraz „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (odpowiednio o 6,9% i 1,5%).

W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż detaliczna była o 2,4% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost odpowiednio o 10,3%).

Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009	
	XI	I–XI	XI	I–XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó l n e^a	101,5	110,3	103,9	102,4
w tym:				
pojazdy samochodowe, motocykle, części.....	88,0	106,9	105,4	94,4
paliwa stałe, ciekłe i gazowe.....	95,3	107,9	98,5	92,4
żywność, napoje i wyroby tytoniowe.....	99,7	102,9	107,1	105,7
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach.....	126,2	128,8	111,7	119,6
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny.....	109,3	117,4	115,6	114,7
włókno, odzież, obuwie.....	125,7	131,8	107,5	122,3
meble, rtv, agd.....	113,0	118,0	93,1	99,2
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach.....	120,1	131,6	100,9	101,5
pozostałe.....	90,7	101,8	104,5	102,4

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem o 2,5%, a w przedsiębiorstwach hurtowych – większa o 2,3%.

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest negatywnie, gorzej niż miesiącem. Pesymistycznie oceniana jest bieżąca i przyszła sytuacja gospodarcza, finansowa oraz sprzedaż dla ogółu przedsiębiorstw. Najbardziej niekorzystne oceny w tym zakresie formułują jednostki o liczbie pracujących do 49 osób. W porównaniu do prognoz sprzed miesiąca, w grudniu br. przedsiębiorstwa handlowe przewidują nieznacznie większe ograniczenie zatrudnienia.

Spośród barier utrudniających działalność ankietowanych firm, w porównaniu z sytuacją sprzed roku, zwiększyła się dotkliwość m.in. trudności w rozrachunkach z kontrahentami, niedostatecznego popytu oraz trudności z uzyskaniem kredytów bankowych i ich obsługą.

Transport

W listopadzie br. **sprzedaż usług**⁶ w jednostkach transportu ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w cenach stałych była o 4,9% większa niż przed rokiem (przed miesiącem notowano spadek o 2,9%, a przed rokiem – spadek o 5,4%). Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem, największy wzrost obserwowano w transporcie samochodowym (o 14,8%) oraz rurociągowym (o 10,0%). Zwiększyła się również m.in. sprzedaż usług w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 3,7%). Spadek odnotowano natomiast w transporcie kolejowym (o 12,4%) oraz lotniczym (o 11,1%). Po jedenastu miesiącach br. sprzedaż usług w jednostkach transportu ogółem była o 3,1% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 4,3%).

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w listopadzie br. wyniosły 38,5 mln ton, tj. o 10,3% więcej niż przed rokiem. Wzrost przewozów obserwowano w transporcie morskim, samochodowym, rurociągowym oraz kolejowym. Od początku roku przewieziono 382,3 mln ton ładunków (o 5,8% mniej niż w okresie styczeń–listopad ub. roku).

Transportem kolejowym przewieziono w listopadzie br. 22,9 mln ton ładunków, tj. o 8,1% więcej niż przed rokiem. Wzrosły przewozy w większości grup ładunków, z wyjątkiem m.in. węgla kamiennego, produktów rafinacji ropy naftowej oraz produktów chemicznych. W okresie jedenastu miesięcy br. przewozy ładunków były mniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku o 10,8% i wyniosły 219,2 mln ton.

Transportem samochodowym zarobkowym w listopadzie br. przewieziono 9,6 mln ton ładunków (o 12,2% więcej niż przed rokiem), a w okresie styczeń–listopad br. – 103,7 mln ton (odpowiednio o 3,5% więcej).

Transportem rurociągowym przetłoczono w listopadzie br. 4,3 mln ton ropy i produktów naftowych (wzrost o 11,7% w ujęciu rocznym), a w okresie jedenastu miesięcy br. – 46,3 mln ton (o 1,0% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku).

---

⁶ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

Przewozy ładunków **transportem morskim** w listopadzie br. wyniosły 0,8 mln ton (o 21,5% więcej niż przed rokiem). Od początku roku żegluga morską przewieziono 7,9 mln ton ładunków (o 16,8% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku).

W portach morskich w listopadzie br. przeładowano 3,8 mln ton ładunków (spadek o 1,8% w ujęciu rocznym). Spadek odnotowano w grupie masowych suchych (o 14,5% w skali roku) natomiast w pozostałych grupach notowano wzrost przeładunków: masowych ciekłych – o 3,4%, kontenerów – o 12,7%, ładunków tocznych – o 3,2% oraz pozostałych ładunków drobnicowych – o 32,8%.

W okresie styczeń–listopad br. w portach przeładowano 41,2 mln ton ładunków, tj. o 9,6% mniej niż przed rokiem. Zmniejszyły się przeładunki we wszystkich grupach, przy czym spośród ładunków masowych suchych odnotowano wzrost m.in. w przeładunku węgla i koksu (o 15,9%). Mniej przeładunków niż przed rokiem odnotowano w portach: Police – o 67,6%, Świnoujście – o 23,3%, Szczecin – o 13,5%, oraz Gdynia – o 12,7%, natomiast więcej – w porcie Gdańsk (o 9,0%).

W grudniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa kształtuje się na poziomie negatywnym, gorszym od notowanego w listopadzie br. Przedsiębiorcy przewidują większy spadek popytu i sprzedaży niż prognozowano przed miesiącem oraz pogorszenie sytuacji finansowej. W najbliższych miesiącach przewiduje się obniżenie cen usług transportowych. Skala planowanych zwolnień pracowników może być nieco większa niż prognozowana w listopadzie br.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji

Rachunek bieżący bilansu płatniczego⁷ w październiku br. zamknął się ujemnym saldem w kwocie 991 mln EUR wobec minus 1640 mln EUR w październiku ub. roku (poprawa o 649 mln EUR). Na zmniejszenie ujemnego salda rachunku bieżącego wpłynęła głównie poprawa salda obrotów towarowych i wyższego dodatniego salda transferów bieżących.

Saldo obrotów towarowych w październiku br. było ujemne i wyniosło 819 mln EUR (w październiku ub. roku minus 1611 mln EUR). Wpływy z eksportu towarów obniżyły się o 17,6% do 8957 mln EUR, a wypłaty za import zmniejszyły się o 21,7% do 9776 mln EUR.

Saldo usług w październiku br. było dodatnie i wyniosło 417 mln EUR (przed rokiem 452 mln EUR). Przychody z eksportu usług zmniejszyły się w skali roku o 17,5% do 1840 mln EUR, a rozchody z importu usług obniżyły się o 20,0% do 1423 mln EUR. Na wartość salda usług złożyły się: dodatnie saldo usług transportowych (278 mln EUR) i podróży zagranicznych (141 mln EUR) oraz ujemne saldo pozostałych usług (2 mln EUR).

Saldo dochodów w październiku br. ukształtowało się na poziomie minus 1136 mln EUR (przed rokiem minus 636 mln EUR). Złożyły się na nie przychody w wysokości 461 mln EUR (spadek o 29,2% w ujęciu rocznym) i rozchody w wysokości 1597 mln EUR (wzrost odpowiednio o 24,1%).

Saldo transferów bieżących w październiku br. było dodatnie i wyniosło 547 mln EUR wobec 155 mln EUR przed rokiem. Wartość przychodów zmniejszyła się w porównaniu z październikiem ub. roku o 7,9% do 771 mln EUR, a wartość rozchodów spadła o 67,2% do 224 mln EUR.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji kształtował się następująco:

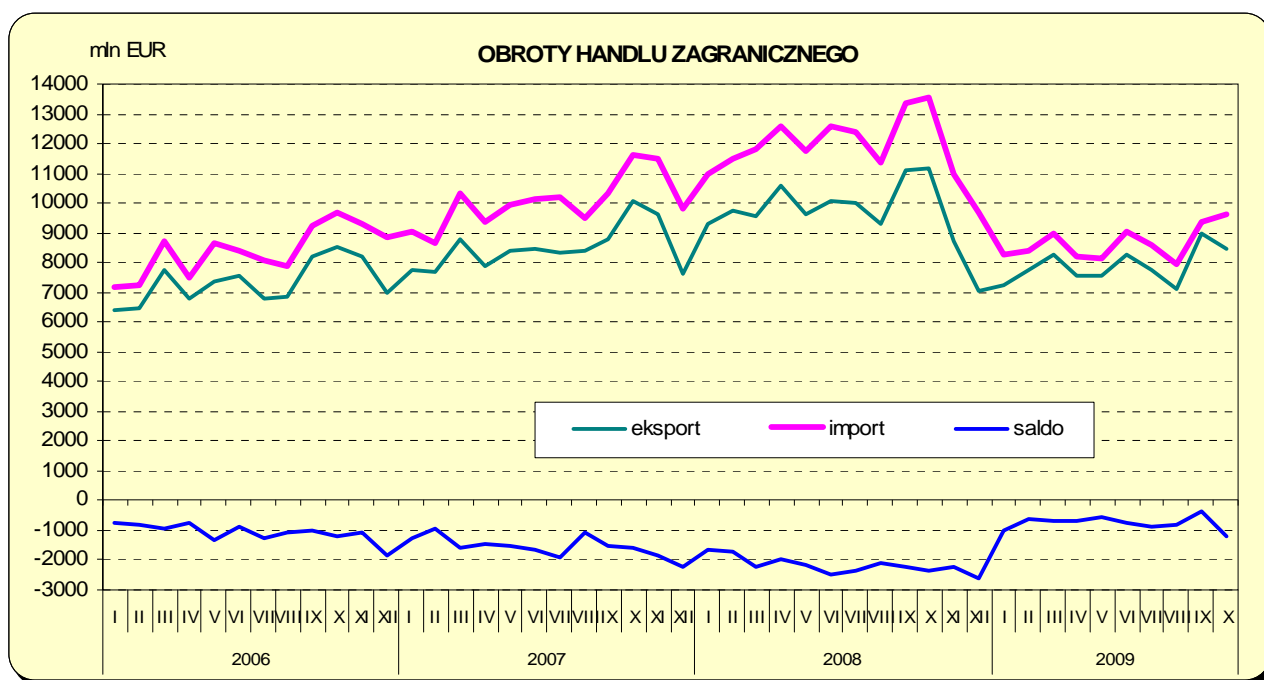
Wyszczególnienie	X 2008	X 2009	zmiana do X 2008
	w mln EUR		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-1640	-991	649
Saldo obrotów towarowych	-1611	-819	792
Eksport	10873	8957	-1916
Import	12484	9776	-2708
Saldo usług	452	417	-35
Przychody	2231	1840	-391
Rozchody	1779	1423	-356
Saldo dochodów	-636	-1136	-500
Przychody	651	461	-190
Rozchody	1287	1597	310
Saldo transferów bieżących	155	547	392
Przychody	837	771	-66
Rozchody	682	224	-458

⁷ Opracowano na podstawie materiałów „Bilans Płatniczy” przekazanych przez NBP.

Rachunek bieżący stanowi komponent bilansu płatniczego na bazie transakcji. Jest to statystyczne zestawienie transferów finansowych obrotów z zagranicą, prezentujące w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, zawiera także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz stan oficjalnych aktywów rezerwowych.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–październik br. obroty handlu zagranicznego były niższe niż przed rokiem, a ujemne saldo w złotych, w wyniku głębszego spadku importu niż eksportu, było ponad dwukrotnie niższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Od początku roku systematycznie poprawiało się dodatnie saldo wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE). Zwiększyły się obroty (wyrażone w złotych) z krajami rozwijającymi się, jednocześnie w październiku br. nastąpiło pewne wyhamowanie wzrostu eksportu do krajów rozwiniętych, w tym krajów UE. Nadal utrzymywał się duży spadek wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – większy po stronie eksportu. W imporcie ogółem zmniejszał się udział importu towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i na zużycie pośrednie, a zwiększał – towarów konsumpcyjnych.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był mniejszy niż w okresie styczeń–październik ub. roku o 0,7% i wyniósł 343481,5 mln zł, a import obniżył się o 10,3% – do 376345,1 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 32863,6 mln zł (przed rokiem minus 73474,5 mln zł). Obroty liczone w euro zmniejszyły się po stronie eksportu o 21,4% do 78933,5 mln EUR, a po stronie importu o 29,0% do 86525,8 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 7592,3 mln EUR (w okresie styczeń–październik ub. roku minus 21376,5 mln EUR). Eksport i import w dolarach USA były niższe niż przed rokiem – odpowiednio o 28,8% i 35,7%, a ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 10459,5 mln USD wobec minus 32420,3 mln USD w okresie styczeń–październik ub. roku.

Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń–wrzesień br. był niższy niż przed rokiem o 13,4%, a import – o 19,1%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zmniejszył się o 11,3%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 39,4%, a z krajami rozwijającymi się – o 2,0%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE obniżył się o 21,1%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 10,6%, a z krajów rozwijających się – o 14,8%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i towarów importowanych w okresie styczeń–wrzesień br. były wyższe niż przed rokiem. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na korzystnym poziomie 103,9 wobec 98,5 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, na co wpływały m.in. relacje cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej i Unii Europejskiej.

Znaczna poprawa uwarunkowań cenowych w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, spowodowana była m.in. obniżeniem cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (głównie z Rosji) – o 27,0% i wzrostem cen eksportowanych maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 18,7% oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 17,7%. W rezultacie, wskaźnik terms of trade ukształtował się na poziomie 139,7 wobec 76,8 przed rokiem.

W wymianie towarowej z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 102,6 wobec 100,0 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku. Poprawa relacji cenowych była efektem wyższej dynamiki cen towarów eksportowanych (wzrost o 14,9%) niż importowanych (wzrost o 12,0%). W eksporcie zwiększyły się ceny m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 20,2%), różnych wyrobów przemysłowych (o 21,8%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 9,3%), a w imporcie – m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 16,9%), chemikaliów i produktów pokrewnych (o 7,7%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 12,8%). Jednocześnie spadły ceny importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (o 19,4%).

W obrotach z krajami rozwijającymi się odnotowano pogorszenie wskaźnika terms of trade z 109,3 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku do 90,1, co spowodowane było znacznie większym wzrostem cen towarów importowanych (o 20,9%) niż eksportowanych (o 8,9%). W imporcie zwiększyły się ceny m.in. różnych wyrobów przemysłowych (o 31,1%), maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 17,0%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 19,7%). W eksporcie wzrosły ceny m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 21,7%), natomiast obniżyły się ceny m.in. chemikaliów i produktów pokrewnych (o 7,3%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 2,8%).

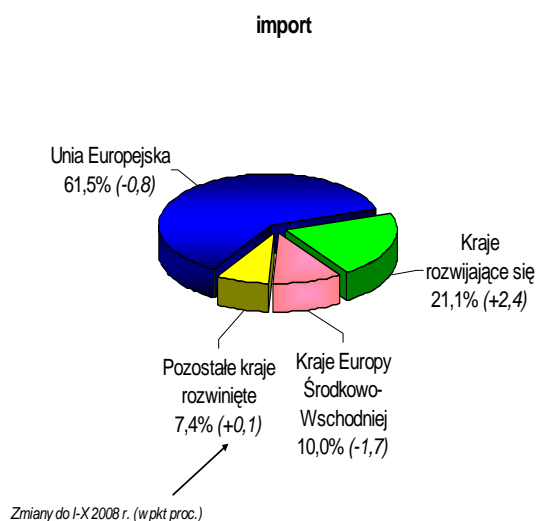
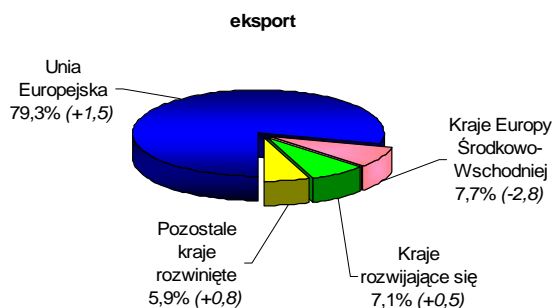
Obroty handlu zagranicznego w cenach bieżących kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2009						2008	2009
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-X 2008 =100			I-X	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	343481,5	78933,5	107967,0	99,3	78,6	71,2	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	292645,0	67286,9	91962,7	102,0	80,8	73,1	82,9	85,2
w tym Unia Europejska	272217,6	62607,2	85541,3	101,2	80,1	72,4	77,8	79,3
w tym strefa euro	192477,3	44248,8	60419,2	103,8	82,2	74,3	53,6	56,0
Kraje rozwijające się	24490,5	5607,6	7708,6	106,9	84,2	76,8	6,6	7,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.	26346,0	6039,0	8295,7	72,9	57,5	52,4	10,5	7,7
IMPORT	376345,1	86525,8	118426,5	89,7	71,0	64,3	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	259071,1	59549,5	81404,5	88,7	70,2	63,4	69,6	68,9
w tym Unia Europejska	231297,2	53179,8	72700,9	88,5	70,1	63,3	62,3	61,5
w tym strefa euro	182455,4	41943,1	57328,9	88,2	69,8	63,1	49,3	48,5
Kraje rozwijające się	79472,5	18256,4	25049,8	101,5	80,3	73,2	18,7	21,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.	37801,5	8719,9	11972,2	77,1	61,2	55,6	11,7	10,0
SALDO	-32863,6	-7592,3	-10459,5	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte	33573,9	7737,4	10558,2	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska	40920,4	9427,4	12840,4	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	10021,9	2305,7	3090,3	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się	-54982,0	-12648,8	-17341,2	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-11455,5	-2680,9	-3676,5	x	x	x	x	x

W strukturze geograficznej, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, obniżeniu się udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem towarzyszył wzrost znaczenia krajów rozwijających się. Jednocześnie odnotowano wzrost udziału krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) w eksporcie ogółem, przy spadku – w imporcie.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–październik 2009 r.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA
OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–październik 2009 r.

W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku zwiększył się eksport do krajów **Unii Europejskiej** o 1,2% do 272217,6 mln zł, a import z tych krajów obniżył się o 11,5% do 231297,2 mln zł, co wpłynęło na uzyskanie dodatniego salda w wysokości 40920,4 mln zł wobec 7838,0 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 62607,2 mln EUR, a w imporcie 53179,8 mln EUR i były niższe odpowiednio o 19,9% i o 29,9%, a dodatnie saldo wyniosło 9427,4 mln EUR wobec 2259,8 mln EUR przed rokiem. Eksport i import w dolarach USA były niższe niż w okresie styczeń–październik ub. roku odpowiednio o 27,6% i 36,7%. Dodatnie saldo ukształtowało się na poziomie 12840,4 mln USD wobec 3308,3 mln USD w ub. roku. Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 79,3% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 61,5% wartości importu ogółem wobec odpowiednio 77,8% i 62,3% przed rokiem.

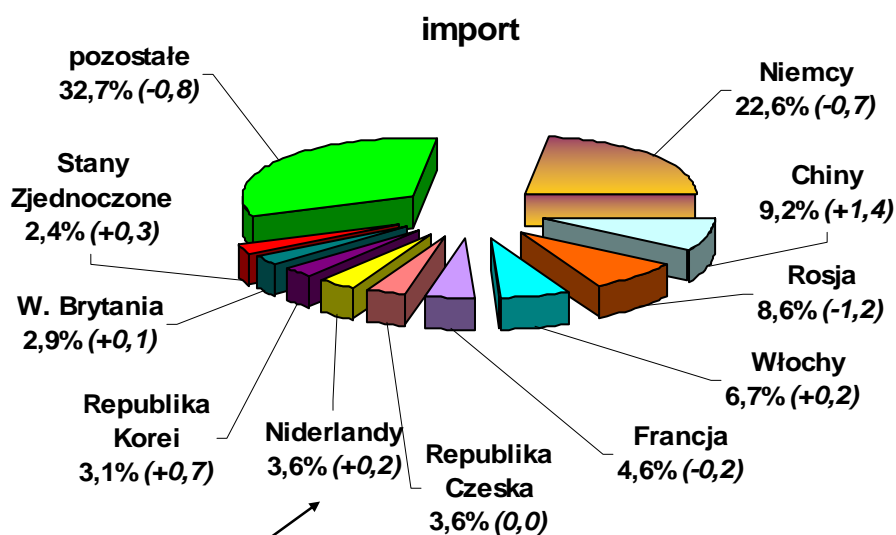
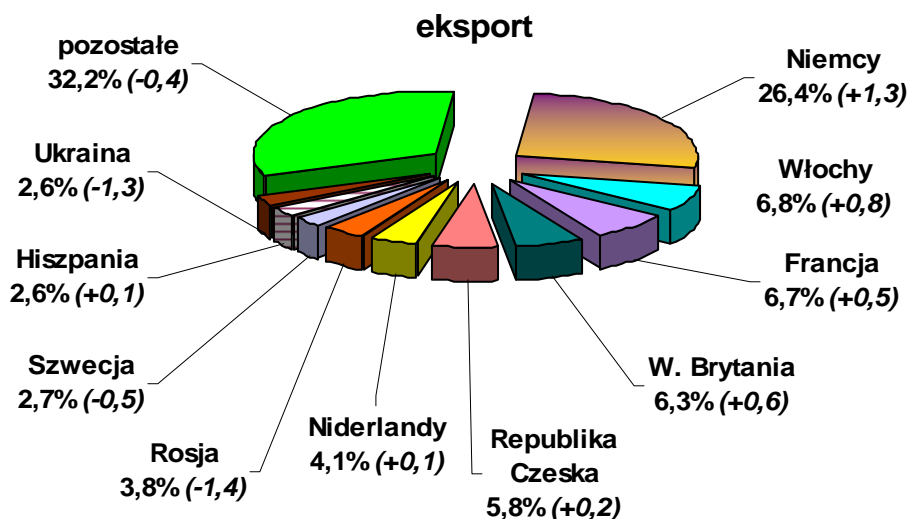
Wzrost udziału krajów UE w eksporcie był efektem zwiększenia się wartości dostaw towarów m.in. do Włoch, W. Brytanii, Francji i Niemiec. Eksport do Włoch był wyższy o 11,8% (głównie samochodów osobowych), do W. Brytanii – o 9,7% (szczególnie maszyn i urządzeń do automatycznego przetwarzania danych), a do Francji – o 7,9% (m.in. tytoniu przetworzonego i wyrobów tytoniowych oraz maszyn i urządzeń do automatycznego przetwarzania danych).

Wartość eksportu do **Niemiec** wzrosła o 4,8% do poziomu 90797,6 mln zł, natomiast wartość importu z tego kraju zmniejszyła się o 13,2% do 84904,0 mln zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 5893,6 mln zł (przed rokiem minus 11179,4 mln zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro zmniejszyły się o 17,1% w eksporcie i o 31,3% w imporcie, a dodatnie saldo wyniosło 1358,5 mln EUR (przed rokiem minus 3241,0 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 25,0% i 37,9%. Dodatnie saldo ukształtowało się na poziomie 1842,3 mln USD (przed rokiem minus 4950,8 mln USD). Udział Niemiec w eksporcie ogółem wzrósł z 25,1% do 26,4%, a w imporcie ogółem obniżył się z 23,3% do 22,6%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. wzrost eksportu pojazdów mechanicznych osobowych, odbiorników telewizyjnych, mebli i ich części oraz spadek eksportu m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części, innych wyrobów z metali nieszlachetnych, elektrycznego sprzętu przekąźnikowego. W imporcie z Niemiec obniżyła się wartość dostaw m.in. pojazdów mechanicznych do transportu towarów, części i akcesoriów do pojazdów oraz przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z minerałów bitumicznych.

Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje zajmowały: w eksporcie – Włochy (6,8%), Francja (6,7%), W. Brytania (6,3%), Republika Czeska (5,8%), Niderlandy (4,1%), Rosja (3,8%), Szwecja (2,7%), Hiszpania i Ukraina (po 2,6%), a w imporcie – Chiny (9,2%), Rosja (8,6%), Włochy (6,7%), Francja (4,6%), Republika Czeska oraz Niderlandy (po 3,6%), Republika Korei (3,1%), W. Brytania (2,9%) oraz Stany Zjednoczone (2,4%).

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW
HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–październik 2009 r.**

Zmiany do I-X 2008 r. (w pkt proc.)

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń-październik ub. roku, zmniejszyły się w eksporcie o 27,1% do poziomu 26346,0 mln zł, a w imporcie – o 22,9% do 37801,5 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 11455,5 mln zł wobec ujemnego salda 12854,4 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 6039,0 mln EUR, a w imporcie – 8719,9 mln EUR i były niższe odpowiednio o 42,5% i o 38,8%, a ujemne saldo wyniosło 2680,9 mln EUR wobec minus 3735,1 mln EUR w okresie styczeń-październik ub. roku. Eksport i import w dolarach USA były niższe odpowiednio o 47,6% i 44,4%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 3676,5 mln USD wobec minus 5728,8 mln USD przed rokiem. Udział eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem zmniejszył się z 10,5% w okresie styczeń-październik ub. roku do 7,7%, a importu – z 11,7% do 10,0%.

Znaczne obniżenie się wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej spowodowane było pogłębiającym się spadkiem obrotów z Rosją oraz obniżeniem eksportu na Ukrainę.

W porównaniu z okresem styczeń-październik ub. roku eksport do **Rosji** obniżył się o 28,8% i wyniósł 12921,3 mln zł, natomiast import – o 21,0% do poziomu 32342,8 mln zł. Ujemne saldo obrotów wyniosło 19421,5 mln zł wobec minus 22787,1 mln zł przed rokiem. Obroty z Rosją wyrażone w euro zmniejszyły się o 43,8% w eksporcie i o 37,3% w imporcie, co skutkowało ujemnym saldem w wysokości 4500,8 mln EUR (przed rokiem minus 6625,0 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 48,7% i o 43,1%. Saldo ukształtowało się na poziomie minus 6162,1 mln USD (przed rokiem minus 10061,6 mln USD). W porównaniu z okresem styczeń-październik ub. roku udział Rosji w obrotach ogółem zmniejszył się z 5,2% do 3,8% w eksporcie oraz z 9,8% do 8,6% w imporcie, czego efektem był spadek w rankingu partnerów handlowych Polski na 7 miejsce w eksporcie i 3 w imporcie (przed rokiem odpowiednio 6 i 2 miejsce).

W obrotach z Rosją wg grup SITC obniżył się eksport m.in. części i akcesoriów do pojazdów, pojazdów mechanicznych do transportu towarów oraz pojazdów mechanicznych osobowych, natomiast wzrósł eksport m.in. owoców i orzechów świeżych lub suszonych oraz preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. Na spadek importu wpłynęła przede wszystkim znacznie niższa niż przed rokiem wartość dostaw ropy naftowej.

W wymianie handlowej ogółem **wg sekcji SITC**, w porównaniu z okresem styczeń-październik ub. roku, w największym stopniu obniżyły się obroty paliwami mineralnymi, smarami i materiałami pochodnymi, surowcami niejadalnymi z wyjątkiem paliw oraz towarami przemysłowymi sklasyfikowanymi głównie wg surowca, natomiast najbardziej zwiększył się eksport i import napojów i tytoniu. W strukturze towarowej eksportu wzrósł udział m.in. żywności i zwierząt żywych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz różnych wyrobów przemysłowych, a najbardziej obniżył się - towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca.

W imporcie znacznie wzrósł udział różnych wyrobów przemysłowych oraz żywności i zwierząt żywych, a najbardziej zmniejszył się – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2009		I-X 2008	I-X 2009
	w mln zł	I-X 2008=100	struktura w %	
EKSPORT	343481,5	99,3	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	33086,4	116,0	8,2	9,6
Napoje i tytoń	5064,3	162,1	0,9	1,5
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	6409,1	80,8	2,3	1,9
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	10320,5	70,1	4,3	3,0
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	719,0	103,4	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	27127,3	99,5	7,9	7,9
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	68015,8	88,9	22,1	19,8
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	145774,1	101,9	41,4	42,4
Różne wyroby przemysłowe	46777,8	106,6	12,7	13,6
IMPORT	376345,1	89,7	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	25896,3	112,0	5,5	6,9
Napoje i tytoń	2366,6	116,8	0,5	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	10033,6	76,2	3,1	2,7
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	35833,6	74,1	11,5	9,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1283,3	82,2	0,4	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne	52811,4	96,1	13,1	14,0
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	66032,5	82,4	19,1	17,6
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	131898,4	89,0	35,4	35,1
Różne wyroby przemysłowe	40710,3	108,0	9,0	10,8

Eksport **produktów rolno-spożywczych**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, był wyższy o 19,9% i wyniósł 40458,9 mln zł (9288,6 mln EUR), a import wzrósł o 10,5% i ukształtował się na poziomie 32495,7 mln zł (7458,2 mln EUR). Efektem szybszego wzrostu eksportu niż importu było zwiększenie się dodatniego salda z 4345,2 mln zł (1268,7 mln EUR) przed rokiem do 7963,2 mln zł (1830,4 mln EUR). Udział produktów rolno-spożywczych w obrotach ogółem zwiększył się z 9,8% do 11,8% w eksporcie oraz z 7,0% do 8,6% w imporcie.

W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, odnotowano wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych do wszystkich grup krajów, w tym do krajów rozwijających się – o 38,0%, do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 19,4%, a do krajów rozwiniętych – o 18,7% (do krajów UE o 18,1%). Zwiększył się również import z krajów rozwijających o 14,0% oraz z krajów rozwiniętych o 10,2% (w tym z krajów UE również o 10,2%), natomiast obniżył się – z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 6,4%.

W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych zwiększył się udział krajów rozwijających się z 5,7% do 6,6%, a obniżył się – krajów rozwiniętych z 84,9% do 84,0% (w tym krajów UE – z 81,2% do 80,0%). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej pozostał na

poziomie sprzed roku – 9,4%. W imporcie zmniejszył się udział krajów rozwiniętych z 76,7% do 76,4% (w tym krajów UE – z 70,0% do 69,8%) oraz z 2,8% do 2,4% – krajów Europy Środkowo-Wschodniej, wzrósł natomiast udział krajów rozwijających się z 20,5% do 21,2%.

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2009							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-X 2008=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-X 2008=100	struktura w %
Produkty								
rolno-spożywcze	40458,9	9288,6	119,9	100,0	32495,7	7458,2	110,5	100,0
Przetwory spożywcze	18603,4	4272,4	125,0	46,0	13628,9	3125,6	120,6	41,9
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego ...	12571,2	2888,9	106,6	31,1	8725,0	2005,3	122,8	26,8
Produkty pochodzenia roślinnego	8419,8	1928,2	135,7	20,8	8692,6	1994,4	93,2	26,8
Oleje i tłuszcze	864,5	199,1	99,1	2,1	1449,2	332,9	86,4	4,5

W okresie styczeń–październik br. sprowadzono z zagranicy 911,1 tys. ton **zbóż** (o 59,8% mniej niż w ub. roku) o wartości 694,6 mln zł (159,2 mln EUR). Importowano przede wszystkim pszenicę i mieszanek żyta z pszenicą (439,4 tys. ton), kukurydzę (257,0 tys. ton), jęczmień (120,5 tys. ton), ryż (71,3 tys. ton). Dostawy zbóż pochodziły głównie z Republiki Czeskiej, Słowacji, Węgier, Niemiec, Francji i Włoch. Wyeksportowano 2471,5 tys. ton zbóż (6-krotnie więcej niż przed rokiem) o wartości 1501,5 mln zł (342,4 mln EUR).

Eksport **towarów wysokiej techniki** wyniósł 30263,1 mln zł, tj. o 15,1% więcej niż w okresie styczeń–październik ub. roku, a import – 64645,2 mln zł, tj. o 2,2% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 34382,1 mln zł (przed rokiem minus 36967,1 mln zł). Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 8,8%, a w imporcie 17,2% (przed rokiem odpowiednio 7,6% i 15,1%).

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, obniżył się udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 63,3% do 61,2%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 17,2% do 16,5%), natomiast wzrósł udział importu towarów konsumpcyjnych (z 19,5% do 22,3%). Odnotowano spadek wartości importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (o 13,2%) i dóbr inwestycyjnych (o 14,2%) oraz wzrost - towarów konsumpcyjnych (o 2,8%).

Rozdysponowanie i dynamika importu i eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2008	I-X 2009	
	struktura w %		I-X 2008=100
IMPORT	100,0	100,0	89,7
Dobra inwestycyjne	17,2	16,5	85,8
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	78,0	83,0	91,2
środki transportu przemysłowe	22,0	17,0	66,5
Towary konsumpcyjne	19,5	22,3	102,8
w tym:			
towary nietrwałego użytku	27,2	27,8	105,0
samochody osobowe	20,2	15,6	79,3
Zużycie pośrednie	63,3	61,2	86,8
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone	47,7	47,2	86,0
paliwa i smary nieprzetworzone	15,7	14,4	79,6
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	14,1	16,8	103,6
części i akcesoria środków transportu	10,5	11,0	90,0
EKSPORT	100,0	100,0	99,3
Dobra inwestycyjne	12,4	12,8	102,6
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	60,6	62,8	106,3
środki transportu przemysłowe	39,4	37,2	96,9
Towary konsumpcyjne	33,5	38,8	115,2
w tym:			
towary trwałego użytku	25,8	25,9	115,7
samochody osobowe	17,3	17,7	117,6
Zużycie pośrednie	54,1	48,4	88,7
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone	51,2	49,8	86,2
części i akcesoria środków transportu	21,7	23,2	95,0
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	13,9	14,5	92,0

Pieniądz

W końcu listopada br. **podaż pieniądza M3** wyniosła 699731,5 mln zł i była o 1,6% niższa niż w końcu października br. oraz o 7,9% większa niż przed rokiem.

Komponenty podaży pieniądza (M3) oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2008	2009			
		X	XI	zmiana w stosunku do	
				XI 2008	X 2009
	mln zł				
Podaż pieniądza (M3)	648296,5	711193,5	699731,5	51435,0	-11462,0
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	90056,4	89428,4	88222,2	-1834,2	-1206,1
depozyty i inne zobowiązania	549937,1	609512,3	606461,5	56524,4	-3050,8
pozostałe składniki M3	8303,0	12252,8	5047,8	-3255,2	-7205,0
Aktywa zagraniczne netto.....	66649,5	77738,7	69565,3	2915,8	-8173,4
Aktywa krajowe netto	581647,0	633454,8	630166,2	48519,2	-3288,6
Saldo pozostałych pozycji (netto)	-130515,6	-164103,2	-169096,7	-38581,1	-4993,5

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu listopada br. wyniosły 88222,2 mln zł i zmniejszyły się w stosunku do końca października br. o 1,3%, a w skali roku o 2,0%.

W końcu listopada br. **depozyty i inne zobowiązania**, tj. główna pozycja w strukturze podaży pieniądza (M3), wyniosły 606461,5 mln zł i były niższe w porównaniu ze stanem na koniec października br. o 0,5%. Zmniejszyły się depozyty i inne zobowiązania wobec: niemonetarnych instytucji finansowych – o 29,2%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,0% i instytucji samorządowych – o 2,3%. Wzrósł stan depozytów i innych zobowiązań wobec: przedsiębiorstw – o 4,7%, gospodarstw domowych – o 0,8% oraz funduszy ubezpieczeń społecznych – o 18,0%.

W stosunku do końca listopada ub. roku depozyty i inne zobowiązania wzrosły o 10,3%, w tym depozyty i inne zobowiązania wobec: gospodarstw domowych – o 17,4%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 4,6% oraz przedsiębiorstw – o 7,1%. Zmniejszył się stan depozytów i innych zobowiązań wobec: niemonetarnych instytucji finansowych – o 2,7%, instytucji samorządowych – o 0,8% oraz funduszy ubezpieczeń społecznych – o 48,8%.

Pozostałe składniki M3 wyniosły w końcu listopada br. 5047,8 mln zł. Wartość tej pozycji zmniejszyła się w stosunku do października br. o 58,8%, zaś w stosunku do listopada ub. roku – o 39,2%.

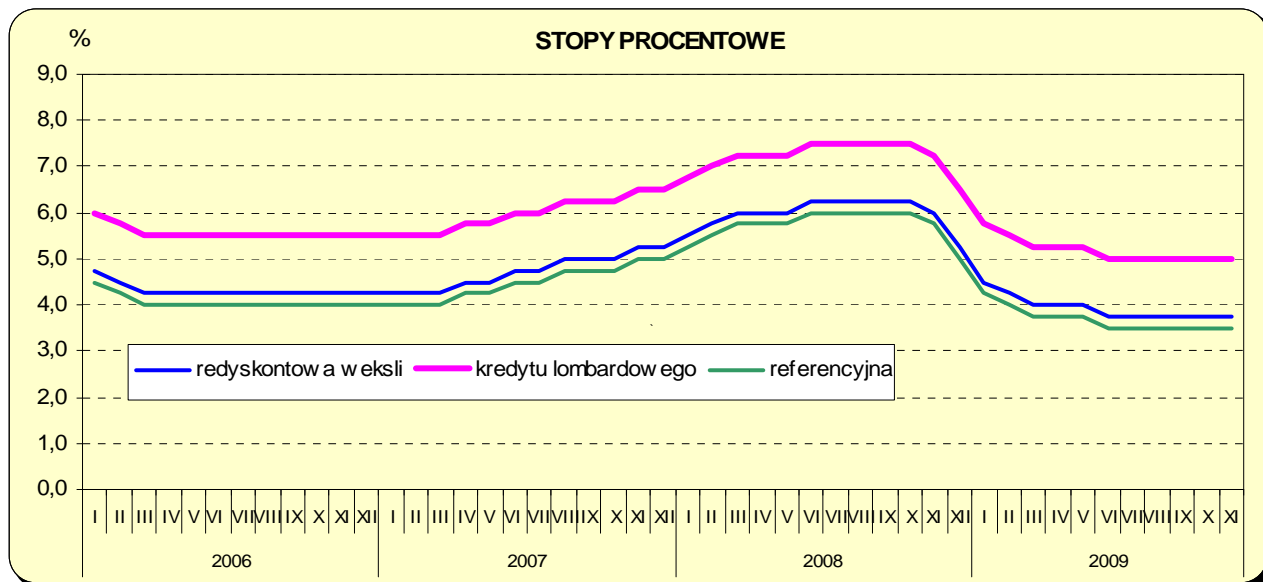
Najwyższy udział w strukturze zasobów pieniądza miały **należności**, których przyrost był jednocześnie głównym czynnikiem generującym pieniądz. Wyniosły one 702780,7 mln zł i zmniejszyły się w porównaniu z końcem października br. o 0,1%, w tym należności od: gospodarstw domowych – o 1,0%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 1,3%, przedsiębiorstw – o 0,6%. Wzrósł stan należności od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 3,6% oraz instytucji samorządowych – o 4,4%. Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych w listopadzie br. wyniosły 5122,0 mln zł i wzrosły prawie czterokrotnie.

W stosunku do końca listopada ub. roku należności były wyższe o 13,4%, w tym wzrosły należności od: gospodarstw domowych – o 18,3%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 29,1%, instytucji samorządowych – o 40,0%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 21,3%. Zmniejszył się stan należności od przedsiębiorstw o 0,2%. W listopadzie ub. roku nie zanotowano należności od funduszy ubezpieczeń społecznych.

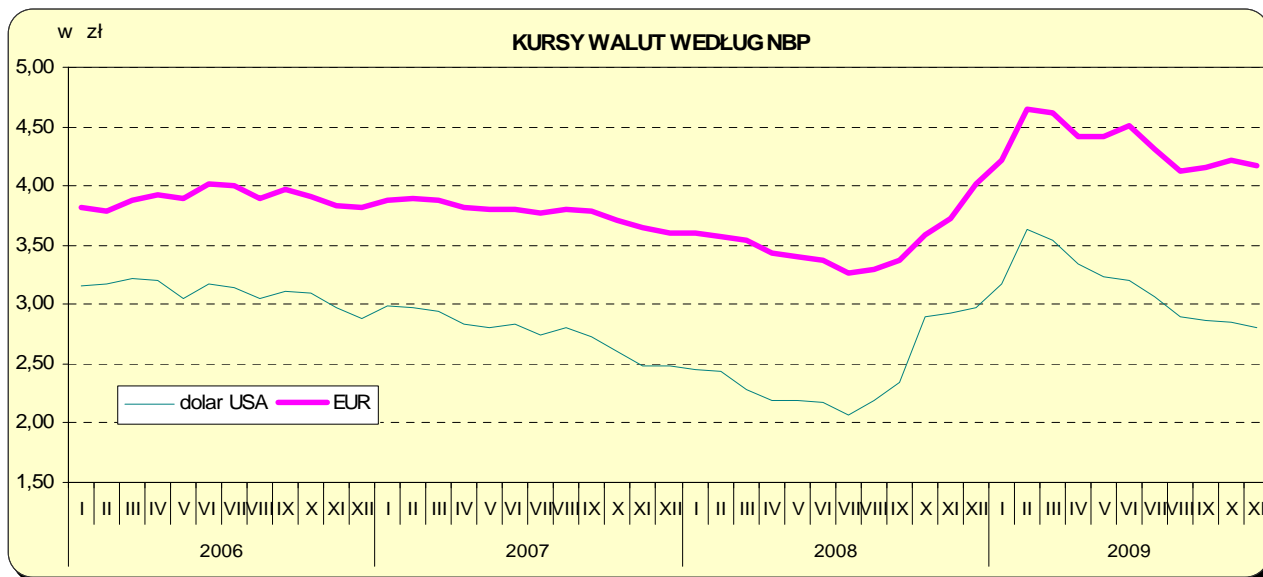
Zadłużenie netto instytucji rządowych szeregu centralnego wyniosło w końcu listopada br. 96482,2 mln zł i w porównaniu z końcem października br. zwiększyło się o 2,4%, a w skali roku – o 4,2%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w listopadzie br. wyniosły 69565,3 mln zł. Ich wartość od października br. zmniejszyła się o 10,5%, a w skali roku zwiększyła się o 4,4%.

Czynnikami obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 169096,7 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec października br. o 4993,5 mln zł, a w stosunku do listopada ub. roku – o 38581,1 mln zł.

Obowiązujące od 25 czerwca br. **podstawowe stopy procentowe** Narodowego Banku Polskiego nie uległy zmianie i wyniosły odpowiednio: stopa redyskontowa weksli – 3,75%, stopa kredytu lombardowego – 5,00%, stopa referencyjna – 3,50%, stopa depozytowa – 2,00%.

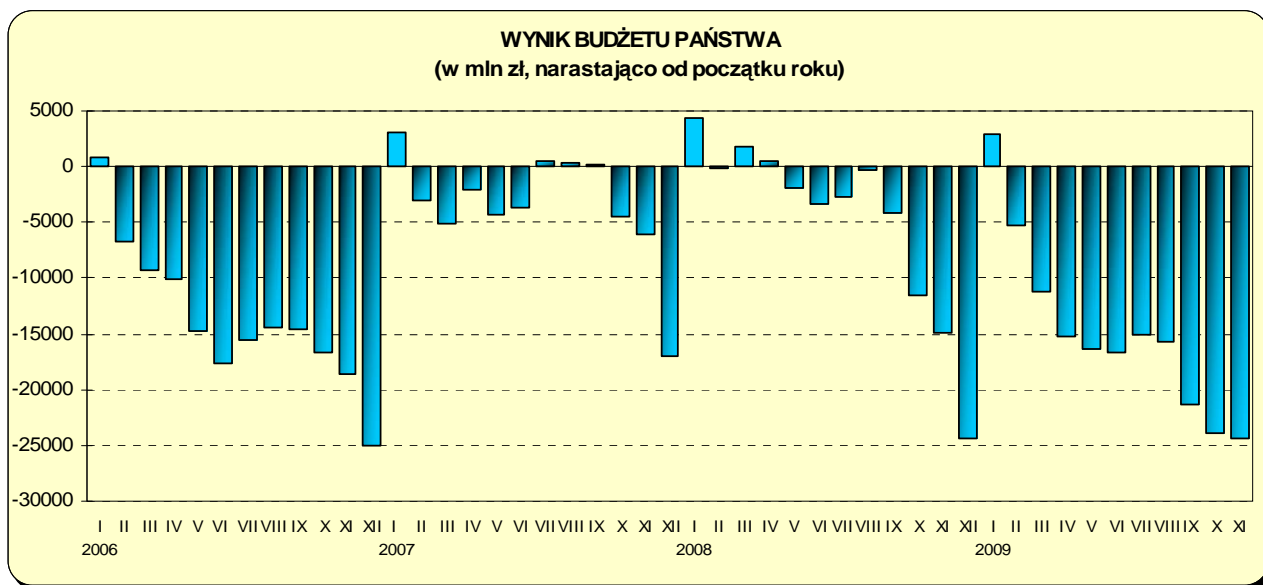

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w listopadzie br. 279,90 zł/100USD i obniżył się względem analogicznego okresu ub. roku o 4,2%, a w porównaniu z kursem z października br. o 1,7%.

Średni miesięczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w listopadzie br. 417,34 zł/100EUR i wzrósł w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 12,2%, zaś w stosunku do średniego kursu z października br. obniżył się o 1,0%.

Budżet państwa

W okresie styczeń–listopad br. **dochody** budżetu państwa⁸ wyniosły 250855,0 mln zł, **wydatki** – 275271,8 mln zł, **deficyt** – 24 416,8 mln zł (co stanowiło odpowiednio 91,9%, 91,7%, 89,8% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2009 r.⁹).

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2009 r.	I–XI 2009		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
	w mln zł	w %		
Dochody ogółem	272911,5	250855,0	91,9	100,0
dochody podatkowe i niepodatkowe	231148,0	222578,7	96,3	88,7
podatki pośrednie	147462,0	143594,7	97,4	57,2
w tym podatek akcyzowy	51900,0	49112,0	94,6	19,6
podatek dochodowy od osób prawnych	24000,3	20975,8	87,4	8,4
podatek dochodowy od osób fizycznych	34350,0	31967,2	93,1	12,7
dochody państwowych jednostek budżetowych	21588,9	20958,0	97,1	8,4
w tym wpływy z cła	1917,0	1497,6	78,1	0,6
pozostałe dochody	3746,8	5083,0	135,7	2,0
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł				
niepodlegające zwrotowi	41763,5	28276,3	67,7	11,3
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka.....	14675,7	11575,6	78,9	4,6
fundusze strukturalne i inne	27087,8	16700,7	61,7	6,7
Wydatki ogółem	300097,8	275271,8	91,7	100,0
w tym:				

⁸ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–listopad 2009 r.”

⁹ Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009 (Dz. U. Nr 128, poz. 1057).

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2009 r.	I–XI 2009		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
	w mln zł		w %	
obsługa długu krajowego	25830,9	25389,2	98,3	9,2
obsługa zadłużenia zagranicznego	6550,0	6402,1	97,7	2,3
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tyt. środków własnych	12373,8	12143,6	98,1	4,4
dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15805,4	14384,0	91,0	5,2
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	30403,3	30403,3	100,0	11,0
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	45320,1	44149,6	97,4	16,0
Deficyt/Nadwyżka	-27186,3	-24416,8	89,8	x
Finansowanie deficytu				
źródła krajowe	18565,2	14912,0	80,3	x
źródła zagraniczne	8621,1	9504,8	110,3	x

W okresie styczeń–listopad br. realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 8,5 pkt proc. wyższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich wyniosły 143594,7 mln zł (tj. o 0,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), w tym z podatku akcyzowego – 49112,0 mln zł (o 7,8% więcej niż przed rokiem). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 57,2% i 19,6%.

Dochody państwowych jednostek budżetowych stanowiły 8,4% łącznej kwoty dochodów. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły 20975,8 mln zł (o 13,3% mniej niż w okresie styczeń–listopad ub. roku), a wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych – 31967,2 mln zł (o 7,8% mniej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,4% i 12,7%. Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiły w okresie styczeń–listopad br. 11,3% dochodów ogółem, z tego na Wspólną Politykę Rolną i Rybacką przypadało 4,6%, a na fundusze strukturalne i inne 6,7%.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków w okresie styczeń–listopad br. była o 10,8 pkt proc. wyższa niż przed rokiem. Wpłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 44 149,6 mln zł (97,4% kwoty założonej w ustawie). Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 16,0%. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 11,5% wydatków ogółem.

W okresie styczeń–listopad br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 14384,0 mln zł, a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 30403,3 mln zł, tj. odpowiednio 5,2% i 11,0% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2009			I-X 2008	
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej w %	I-X 2008=100	struktura w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych .	41594,2	79,1	104,7	100,0	100,0
w tym:					
transport i łączność	1548,4	75,1	50,5	3,7	7,7
nauka	964,8	84,6	101,5	2,3	2,4
oświata i wychowanie.....	1030,5	79,5	107,9	2,5	2,4
szkolnictwo wyższe	18,4	72,1	110,8	0,0	0,0
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	160,8	78,7	108,4	0,4	0,4
ochrona zdrowia	1870,4	77,8	92,3	4,5	5,1
pomoc społeczna i pozostałe zadania					
w zakresie polityki społecznej.....	76,6	76,0	104,3	0,2	0,2
administracja publiczna	6960,9	79,8	105,5	16,7	16,6
urzędy naczelných organów władzy					
państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz					
sądownictwa.....	1375,7	80,3	107,4	3,3	3,2
wymiar sprawiedliwości	6989,9	82,5	108,3	16,8	16,2
bezpieczeństwo publiczne i ochrona					
przeciwpożarowa.....	8226,3	84,3	108,6	19,8	19,1
obrona narodowa	8779,3	73,2	114,4	21,1	19,3

W okresie styczeń–październik br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 4,7% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 16,7% (wobec 17,6% w analogicznym okresie ub. roku).

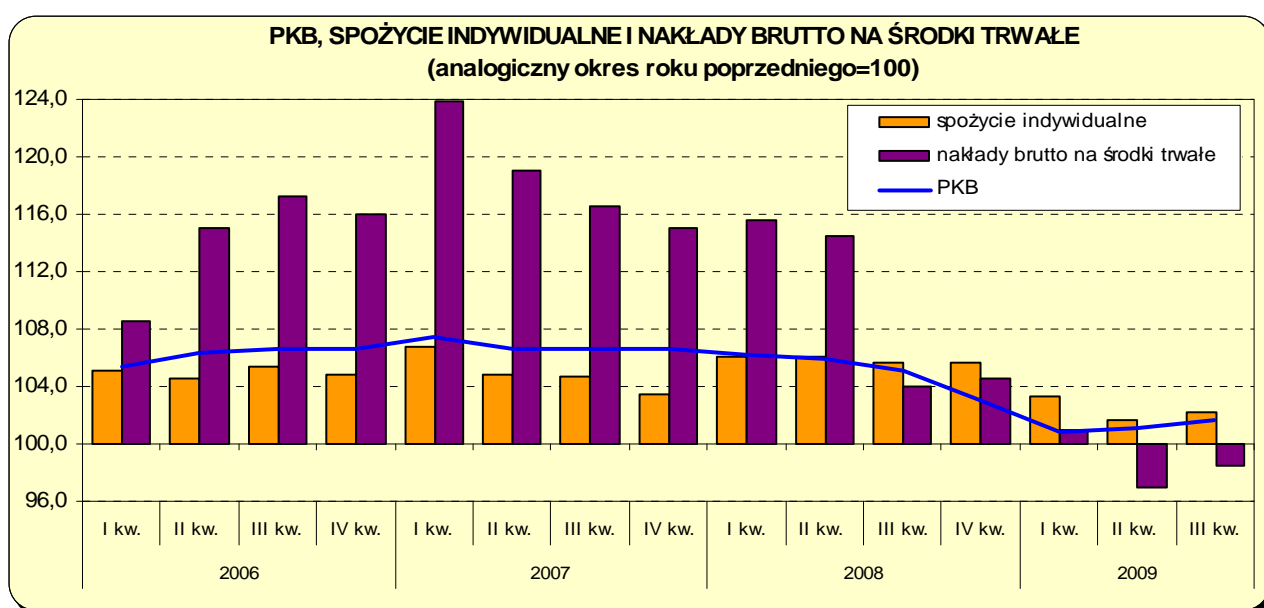
*

*

*

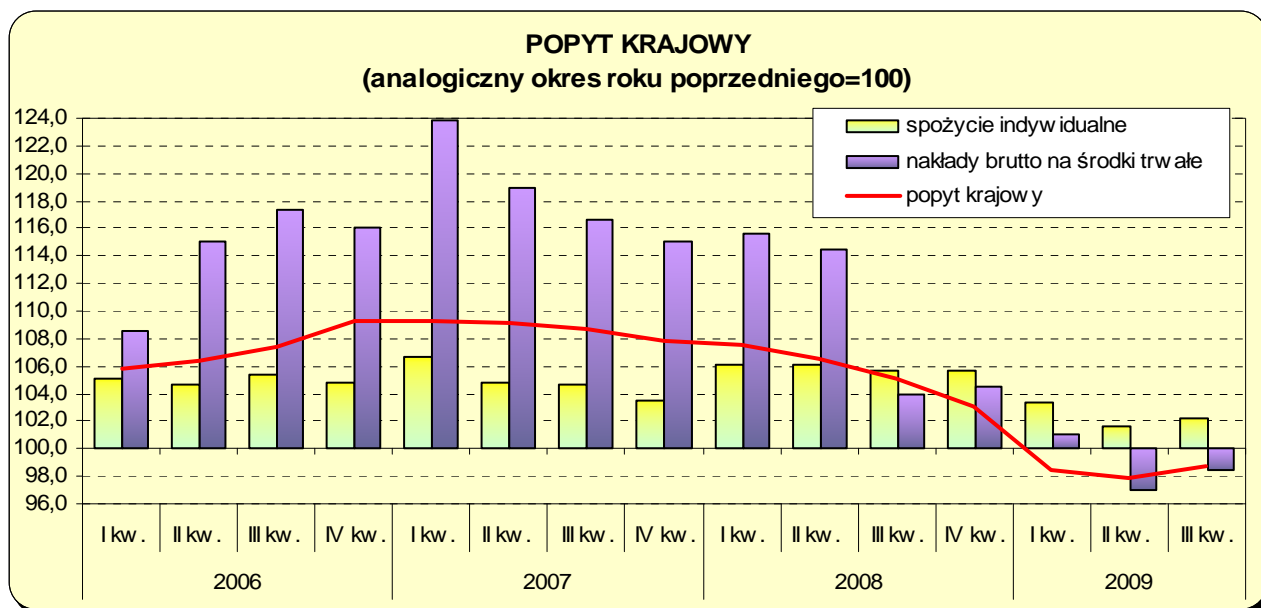
Produkt krajowy brutto

Według wstępnych danych, produkt krajowy brutto (w cenach stałych roku poprzedniego) w III kwartale br. był o 1,7% wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 5,1% przed rokiem i 1,1% w II kwartale br.). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, wzrost PKB w III kwartale br. w skali roku wyniósł 1,0%, natomiast w porównaniu z poprzednim kwartałem – 0,5%. W okresie styczeń–wrzesień br. produkt krajowy brutto zwiększył się w ujęciu rocznym o 1,2%.

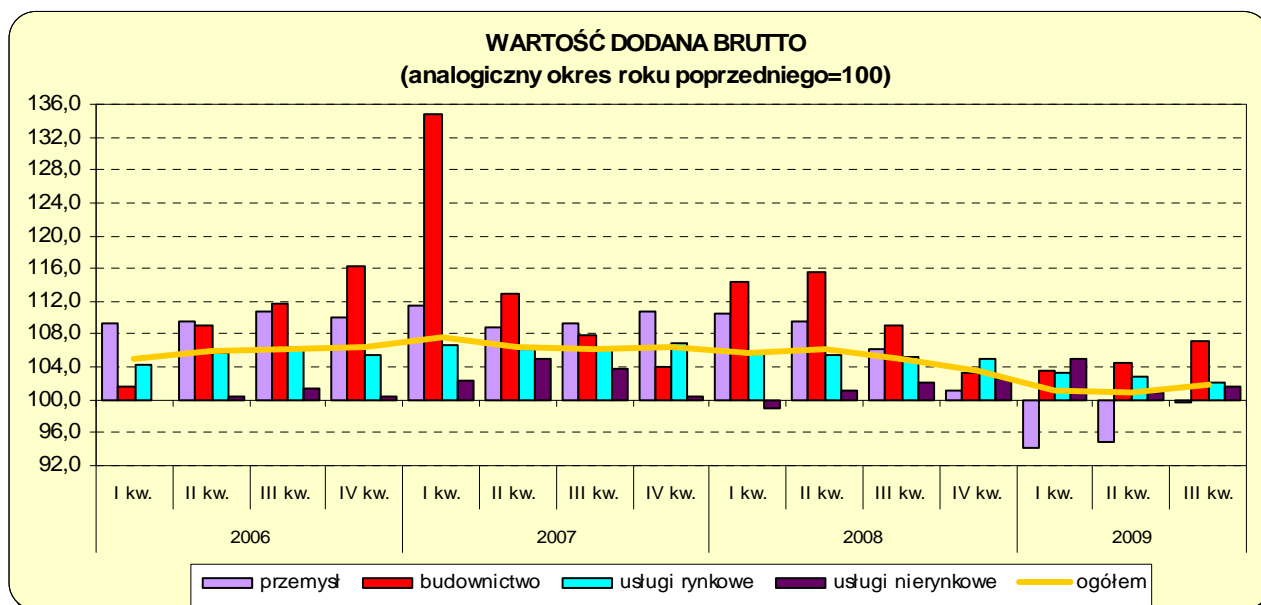

Podobnie jak w dwóch poprzednich kwartałach, w III kwartale br. głównym czynnikiem wzrostu PKB był popyt zagraniczny (3,0 pkt proc.), na co wpłynął utrzymujący się głębszy spadek importu (14,9%) niż eksportu (9,5%).

Popyt krajowy w III kwartale br. po raz kolejny ukształtował się poniżej poziomu sprzed roku (o 1,2% wobec spadku o 2,1% w II kwartale br.), a jego ujemny wpływ na dynamikę PKB był słabszy niż w dwóch poprzednich kwartałach. Niższa niż przed rokiem była akumulacja brutto (o 12,3%), w tym ponownie zmniejszyły się w skali roku nakłady brutto na środki trwałe (o 1,5%). Stopa inwestycji w III kwartale br. była niższa niż przed rokiem (19,5% wobec 20,5%). Spożycie ogółem zwiększyło się o 2,0% w ujęciu rocznym (wobec 1,5% w poprzednim kwartale), a jego wpływ na wzrost realny PKB był nieco większy niż w II kwartale br. i wyniósł 1,6 pkt proc. Spożycie indywidualne wzrosło o 2,2%, a spożycie publiczne – o 1,5% (w II kwartale br. wzrost wyniósł odpowiednio 1,7% i 0,9%).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale br. była o 1,8% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 0,8% w poprzednim kwartale). W większym stopniu niż w II kwartale br. wzrosła wartość dodana brutto m.in. w budownictwie (7,2% wobec 4,6%) oraz handlu i naprawach (6,0% wobec 2,9%). Zmniejszyła się skala spadku wartości dodanej brutto w przemyśle (do 0,2%).

Produkt krajowy brutto^a niewyrównany sezonowo (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2007	2008						2009			
	I-IV	I-IV	I-III	I	II	III	IV	I	II	III	I-III
	kwartały – w mln zł										
Spożycie.....	922 899,3	1 021 466,5	763 460,6	255 196,3	253 706,3	254 558,0	258 005,9	272 326,3	263 865,5	268 097,9	804 289,7
w tym:											
indywidualne	701 556,3	773 911,0	583 315,4	195 662,5	192 954,1	194 698,8	190 595,6	207 692,7	201 054,6	205 576,7	614 324,0
publiczne	211 027,5	236 262,8	171 513,8	56 765,0	57 837,8	56 911,0	64 749,0	61 864,8	59 841,1	59 571,2	181 277,1
Akumulacja brutto	287 657,0	302 005,2	196 402,1	54 130,9	69 387,8	72 883,4	105 603,1	41 446,6	60 170,2	64 374,0	165 990,8
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	253 728,5	280 935,2	173 103,4	45 191,4	63 483,0	64 429,0	107 831,8	46 785,1	63 014,6	64 641,4	174 441,1
Eksport.....	479 606,1	508 887,5	383 932,2	126 584,3	129 523,0	127 824,9	124 955,3	126 415,3	129 076,3	130 143,1	385 634,7
Import	513 425,7	559 521,4	420 524,0	137 312,8	142 500,9	140 710,3	138 997,4	126 071,3	126 829,1	131 121,2	384 021,6
Popyt krajowy	1 210 556,3	1 323 471,7	959 862,7	309 327,2	323 094,1	327 441,4	363 609,0	313 772,9	324 035,7	332 471,9	970 280,5
Produkt krajowy brutto	1 176 736,7	1 272 837,8	923 270,9	298 598,7	310 116,2	314 556,0	349 566,9	314 116,9	326 282,9	331 493,8	971 893,6
Wartość dodana brutto.....	1 029 441,6	1 114 590,5	810 247,7	262 805,9	272 474,6	274 967,2	304 342,8	284 669,9	288 939,2	289 290,6	862 899,7
w tym:											
przemysł	252 225,4	271 981,0	196 874,4	67 907,3	62 597,8	66 369,3	75 106,6	69 766,5	61 755,3	63 029,4	194 551,2
budownictwo	73 459,2	84 927,2	56 298,0	13 216,3	19 792,9	23 288,8	28 629,2	13 914,8	21 152,6	24 445,6	59 513,0
usługi rynkowe	512 339,5	554 958,0	406 858,8	128 918,5	140 691,3	137 249,0	148 099,2	143 895,3	155 259,1	151 288,0	450 442,4
w tym:											
handel i naprawy....	188 743,3	201 089,5	151 755,8	52 077,0	49 148,3	50 530,5	49 333,7	54 586,1	51 777,1	55 455,8	161 819,0
transport, gospodarka magazynowa											
i łączność	72 187,8	78 268,0	57 364,9	16 751,8	18 116,3	22 496,8	20 903,1	18 659,0	21 571,2	25 575,9	65 806,1
usługi nierynkowe.....	146 865,0	161 053,8	118 574,5	42 953,0	37 017,9	38 603,6	42 479,3	46 837,0	38 626,8	40 599,4	126 063,2

^a Szczegółowe informacje na stronie internetowej GUS w notatce pt. „Produkt krajowy brutto w III kwartale 2009 r.”

Adres internetowy: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_rn_produkt_krajowy_brutto_III_kw_2009.xls

Dynamika realna produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2007	2008						2009			
	I–IV	I–IV	I–III	I	II	III	IV	I	II	III	I–III
	kwartały – analogiczny okres roku poprzedniego=100										
Spożycie	104,6	106,3	105,9	105,9	105,9	105,8	107,5	103,8	101,5	102,0	102,4
w tym:											
indywidualne	104,9	105,9	106,0	106,1	106,1	105,7	105,7	103,3	101,7	102,2	102,4
publiczne	103,7	107,5	105,5	105,3	105,1	106,0	113,8	105,7	100,9	101,5	102,7
Akumulacja brutto	124,3	102,9	108,4	115,6	109,2	102,9	94,0	73,9	84,9	87,7	82,8
w tym nakłady brutto na środki trwałe	117,6	108,2	110,7	115,6	114,5	104,0	104,5	101,0	97,0	98,5	98,6
Eksport	109,1	107,1	110,8	111,3	111,7	109,5	96,8	86,7	86,1	90,5	87,8
Import	113,7	108,0	111,9	114,2	112,7	109,1	97,5	82,8	80,1	85,1	82,6
Popyt krajowy	108,7	105,5	106,4	107,6	106,6	105,1	103,1	98,5	97,9	98,8	98,4
Produkt krajowy brutto ..	106,8	105,0	105,8	106,2	106,0	105,1	103,0	100,8	101,1	101,7	101,2
Wartość dodana brutto ...	106,7	105,0	105,6	105,7	106,2	104,9	103,5	101,1	100,8	101,8	101,2
w tym:											
przemysł	110,1	106,6	108,7	110,4	109,5	106,2	101,2	94,1	95,0	99,8	96,3
budownictwo	110,8	109,1	112,5	114,3	115,6	109,0	103,2	103,5	104,6	107,2	105,4
usługi rynkowe	106,5	105,3	105,5	105,8	105,4	105,2	105,0	103,2	102,9	102,0	102,7
w tym:											
handel i naprawy ...	104,1	103,5	105,1	107,6	105,4	102,2	99,2	101,9	102,9	106,0	103,6
transport, gospodarka magazynowa i łączność	103,6	104,0	104,2	102,7	106,9	103,2	103,4	100,3	103,3	103,0	102,3
usługi nierynkowe	102,7	101,1	100,6	98,9	101,1	102,1	102,5	104,9	100,8	101,7	102,6

^a Ceny średnioroczne roku poprzedniego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2007				2008				2009		
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
	kwartały – analogiczny okres poprzedniego roku=100										
Spożycie	105,0	104,6	104,6	104,4	105,2	105,8	105,6	105,6	104,6	103,2	103,1
w tym:											
indywidualne.....	105,5	105,0	104,7	104,4	104,9	105,7	105,5	105,5	104,4	103,0	102,8
publiczne.....	103,2	104,2	103,6	103,4	104,6	108,4	108,0	107,8	105,7	100,6	101,6
Akumulacja brutto.....	126,9	127,4	124,4	119,3	117,4	104,7	99,1	92,0	81,2	86,5	85,6
w tym nakłady brutto na środki trwałe	119,5	116,6	117,4	115,7	112,4	111,5	105,6	103,9	100,8	98,5	99,2
Eksport	110,9	108,5	108,0	109,1	107,5	110,4	108,6	97,2	89,7	86,6	89,8
Import.....	116,0	114,2	113,9	110,9	106,5	111,5	108,3	98,2	89,1	80,4	84,8
Popyt krajowy	107,9	108,4	107,7	107,3	107,7	106,4	104,8	102,6	99,9	98,6	98,3
Produkt krajowy brutto	107,0	107,0	106,2	107,1	106,5	105,6	105,1	102,7	101,5	101,3	101,0
Wartość dodana brutto	106,6	107,6	105,8	106,4	106,2	104,7	104,9	103,1	101,3	101,9	101,5
w tym:											
przemysł.....	109,0	112,6	109,6	110,7	111,7	107,8	104,3	99,5	95,6	95,6	98,6
budownictwo.....	118,6	112,6	110,3	106,3	108,1	110,3	107,7	105,8	104,6	104,9	106,8
usługi rynkowe.....	106,4	106,8	106,0	106,8	106,4	105,2	105,6	104,3	103,5	103,6	102,3
w tym:											
handel i naprawy.....	105,5	104,4	103,6	103,6	102,9	103,4	102,9	102,6	103,6	103,4	104,8
transport, gospodarka magazynowa i łączność	103,4	105,5	103,2	106,4	108,1	104,1	102,9	100,4	98,7	101,4	102,3
usługi nierynkowe.....	102,7	102,3	101,8	100,3	99,8	100,9	101,9	103,1	103,6	102,7	102,8

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2000.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2007				2008				2009		
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
	kwartały – okres poprzedni=100										
Spożycie.....	101,0	101,0	101,3	101,0	101,8	101,6	101,0	101,1	100,8	100,3	100,9
w tym:											
indywidualne.....	101,2	100,9	101,2	101,0	101,7	101,7	101,0	101,0	100,7	100,3	100,8
publiczne.....	100,7	101,8	100,4	100,6	101,7	105,5	100,0	100,4	99,8	100,4	101,0
Akumulacja brutto.....	106,4	106,0	103,3	102,4	104,7	94,5	97,8	95,1	92,4	100,7	96,8
w tym nakłady brutto na środki trwałe	105,3	102,6	104,7	102,2	102,4	101,8	99,2	100,6	99,3	99,5	99,8
Eksport	105,8	97,9	100,4	104,9	104,2	100,6	98,7	93,9	96,2	97,2	102,3
Import.....	107,0	99,5	102,2	101,9	102,7	104,2	99,3	92,4	93,2	94,0	104,8
Popyt krajowy	101,6	102,1	101,6	101,8	101,9	100,8	100,1	99,7	99,2	99,5	99,8
Produkt krajowy brutto	101,8	101,7	101,2	102,2	101,2	100,8	100,8	99,9	100,1	100,5	100,5
Wartość dodana brutto	101,9	101,7	100,9	101,9	101,6	100,3	101,0	100,1	99,9	100,9	100,6
w tym:											
przemysł.....	101,5	103,7	101,7	103,4	102,4	100,1	98,4	98,7	98,4	100,1	101,4
budownictwo.....	101,2	100,0	102,7	102,3	102,9	102,0	100,2	100,4	101,8	102,4	102,0
usługi rynkowe.....	101,7	101,8	101,2	101,8	101,4	100,7	101,6	100,5	100,6	100,8	100,4
w tym:											
handel i naprawy.....	101,1	100,4	100,8	101,3	100,5	100,8	100,3	101,0	101,5	100,6	101,6
transport, gospodarka magazynowa i łączność	100,0	102,6	101,3	102,3	101,7	98,8	100,2	99,8	99,9	101,5	101,1
usługi nierynkowe.....	100,9	100,0	99,9	99,6	100,4	101,0	100,9	100,8	100,9	100,1	101,0

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2000.

Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny produktu krajowego brutto^a (w procentach)

Wyszczególnienie	2007	2008					2009		
	kwartały								
	I-IV	I-IV	I	II	III	IV	I	II	III
Popyt krajowy	8,9	5,6	7,6	6,8	5,3	3,2	-1,6	-2,1	-1,3
Spożycie	3,8	4,9	5,0	4,8	4,6	5,2	3,4	1,2	1,6
w tym indywidualne	3,0	3,5	3,9	3,8	3,5	3,0	2,3	1,0	1,4
Akumulacja brutto	5,1	0,7	2,6	2,0	0,7	-2,0	-5,0	-3,3	-2,9
w tym nakłady brutto na środki trwałe	3,4	1,8	2,2	2,8	0,8	1,4	0,2	-0,6	-0,3
Saldo obrotów z zagranicą	-2,1	-0,6	-1,4	-0,8	-0,2	-0,2	2,4	3,2	3,0
Produkt krajowy brutto	6,8	5,0	6,2	6,0	5,1	3,0	0,8	1,1	1,7
Wartość dodana brutto	5,9	4,4	5,1	5,4	4,2	3,0	1,1	0,6	1,6

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	a	1813,4	1778,5	1702,2	1605,7	1525,6	1455,3	1422,9	1404,4	1376,6	1352,3	1398,5	1473,8
	b	1634,4	1718,8	1758,8	1719,9	1683,4	1658,7	1676,1	1689,0	1715,9	1744,3	1811,1	
Stopa bezrobocia ¹ (w %)	a	11,5	11,3	10,9	10,3	9,8	9,4	9,2	9,1	8,9	8,8	9,1	9,5
	b	10,4	10,9	11,1	10,9	10,7	10,6	10,7	10,8	10,9	11,1	11,4	
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób	a	5339	5363	5376	5382	5383	5383	5392	5391	5395	5397	5386	5353
	b	5374	5352	5325	5309	5292	5280	5273	5270	5267	5267	5265	
Produkcja sprzedana przemysłu ² :													
poprzedni miesiąc=100	a	104,4	101,5	100,7	104,1	90,9	105,2	97,3	91,2	116,6	101,9	86,9	96,9
	b	93,7	102,4	115,6	93,1	98,2	106,0	97,4	95,6	115,0	101,9	96,7	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	110,5	114,7	100,7	114,4	101,4	106,5	104,8	95,6	105,5	98,0	89,4	94,4
	b	84,7	85,4	98,1	87,8	94,8	95,5	95,6	100,1	98,7	98,7	109,8	
Produkcja budowlano-montażowa ²													
poprzedni miesiąc=100	a	36,0	123,6	115,8	112,8	107,9	115,9	95,8	98,9	111,4	110,8	79,9	150,1
	b	37,9	117,2	115,1	112,0	107,7	116,2	105,5	99,2	106,1	107,6	85,5	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,6	121,3	116,8	120,9	115,9	119,4	113,4	102,9	109,6	105,6	100,4	102,0
	b	107,4	101,9	101,2	100,5	100,3	100,5	110,7	111,0	105,7	102,7	109,9	
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	14640	25617	35415	49132	58856	69283	83913	95097	107484	123276	135312	165189
	b	22101	31838	41503	54396	64318	76165	91630	103198	114852	128525	143317	
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:													
poprzedni miesiąc=100	a	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
	b	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	100,2	100,1	99,6	100,0	100,1	100,3	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
	b	102,8	103,3	103,6	104,0	103,6	103,5	103,6	103,7	103,4	103,1	103,3	
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,7	101,1	101,5	101,8	102,6	102,9	102,8	102,4	102,8	103,2	103,4	103,3
	b	100,5	101,3	102,0	102,7	103,2	103,4	103,5	103,1	103,1	103,3	103,5	
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:													
poprzedni miesiąc=100	a	101,3	100,5	100,2	99,8	100,8	100,3	99,8	100,1	100,4	100,0	99,8	99,6
	b	102,3	102,6	100,0	99,1	99,7	100,8	98,5	99,6	99,8	100,4	99,7	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,5	102,8	102,5	101,9	102,4	102,2	101,7	101,4	102,0	102,4	102,2	102,7
	b	103,6	105,7	105,5	104,8	103,7	104,1	102,8	102,2	101,6	102,0	102,0	
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej													
poprzedni miesiąc=100	a	100,3	100,4	100,4	100,5	100,3	100,3	100,3	100,2	100,1	100,1	100,0	99,9
	b	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	100,0	99,9	99,9	100,0	100,1	100,1	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,4	107,0	106,5	106,0	105,2	104,7	104,3	104,0	103,7	103,4	103,2	102,9
	b	102,4	101,8	101,3	100,7	100,3	99,9	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2	

¹ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. ² Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych 2005 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	a	2975,54	3040,46	3152,96	3144,87	3076,14	3222,47	3234,96	3172,54	3176,84	3247,77	3326,94	3428,01
	b	3215,75	3195,56	3332,65	3294,76	3193,90	3287,88	3361,90	3268,69	3283,18	3312,32	3403,92	
poprzedni miesiąc=100	a	91,7	102,2	103,7	99,7	97,8	104,8	100,4	98,1	100,1	102,2	102,4	103,0
	b	93,8	99,4	104,3	98,9	96,9	102,9	102,3	97,2	100,4	100,9	102,8	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	111,7	113,2	110,5	112,9	110,8	112,3	111,8	109,9	111,2	110,1	107,6	105,6
	b	108,1	105,1	105,7	104,8	103,8	102,0	103,9	103,0	103,3	102,0	102,3	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw													
przeciętna miesięczna 2005=100	a	112,1	114,1	117,9	117,2	113,7	118,8	119,3	117,5	117,3	119,4	122,0	125,8
	b	117,5	115,9	120,1	117,9	113,8	116,9	119,5	116,6	117,1	118,0	121,0	
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ² – od początku roku (w %).....	a	.	.	5,9	.	.	6,0	.	.	5,7	.	.	4,2
	b			3,0	.	.	4,9	.	.	5,2	.	.	
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³ – od początku roku (w %)	a	.	.	4,6	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	3,3
	b			2,2	.	.	4,0	.	.	4,2	.	.	
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	4407,3	-136,6	1802,9	554,3	-1876,9	-3380,7	-2744,7	-317,4	-4224,6	-11485,3	-14972,8	-24346,2
	b	2918,0	-5250,9	-11219,8	-15306,1	-16356,7	-16629,2	-15037,1	-15655,8	-21343,7	-23918,6	-24416,8	
Średnie kursy walut w zł – NBP:													
100 dolarów USA	a	245,37	243,05	228,16	218,52	219,04	216,94	206,74	219,26	234,97	269,80	292,09	297,15
	b	317,17	363,14	354,12	334,80	323,37	321,46	305,96	289,56	285,95	284,69	279,90	
100 euro	a	360,80	358,25	353,74	344,44	340,69	337,60	326,00	328,84	337,12	358,55	372,07	401,77
	b	421,81	464,42	462,37	441,93	441,05	450,81	430,53	413,11	416,35	421,73	417,34	
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł													
eksport	a	33558,7	35401,7	34315,7	37497,7	32679,5	34157,0	33855,0	30219,7	36737,2	37490,8	32384,5	27085,6
	b	29739,3	33973,6	38351,8	33968,7	33528,2	35943,0	34803,3	30380,9	37577,0	35215,7	.	
import	a	39582,7	41617,2	42400,6	44536,9	40068,9	42622,0	41840,8	37164,9	44140,4	45413,1	40475,2	37165,6
	b	33958,8	36572,7	41508,4	37103,7	35818,3	39276,0	38724,5	33902,0	39219,3	40261,4	.	
saldo	a	-6024,0	-6215,5	-8084,9	-7039,2	-7389,4	-8465,0	-7985,8	-6945,2	-7403,2	-7922,3	-8090,7	-10080,0
	b	-4219,5	-2599,1	-3156,6	-3135,0	-2290,1	-3333,0	-3921,2	-3521,1	-1642,3	-5045,7	.	

¹ Łącznie z obligatoryjną składką na ubezpieczenia społeczne. ² Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ³ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ⁴ Od stycznia 2009 r. – dane wstępne.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2008	Grudzień roku poprzedniego=100					
XI	103,0	111,9	101,2	113,3	104,7	102,9
2009						
XI.....	102,4	120,8	99,8	110,7	107,4	99,3
2008	Miesiąc poprzedni=100					
I.....	101,3	109,4	100,6	102,3	104,0	100,3
II.....	100,5	102,0	100,2	102,3	100,7	100,4
III	100,2	101,2	100,1	100,1	100,9	100,4
IV	99,8	100,6	99,6	101,0	101,4	100,5
V	100,8	99,0	100,6	103,3	101,8	100,3
VI.....	100,3	100,3	100,4	100,1	99,6	100,3
VII.....	99,8	102,9	99,5	100,2	99,4	100,3
VIII	100,1	100,4	100,1	100,2	99,2	100,2
IX	100,4	99,9	100,5	100,5	99,2	100,1
X	100,0	98,0	100,1	100,0	98,9	100,1
XI	99,8	98,0	99,5	102,7	99,8	100,0
XII.....	99,6	99,2	99,6	100,1	100,2	99,9
2009						
I.....	102,3	105,9	100,7	109,8	102,1	99,9
II.....	102,6	103,4	102,6	102,1	101,1	99,8
III	100,0	102,4	99,9	99,6	100,3	99,9
IV	99,1	101,8	98,8	100,3	100,8	99,9
V	99,7	99,3	99,6	100,1	100,7	99,8
VI.....	100,8	102,1	101,0	98,4	100,3	100,0
VII.....	98,5	98,3	98,3	100,1	100,4	99,9
VIII	99,6	103,3	99,2	100,1	100,9	99,9
IX	99,8	100,8	99,7	100,1	100,7	100,0
X	100,4	101,9	100,3	100,1	99,9	100,1
XI.....	99,7	100,2	99,7	100,0	100,1	100,1
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
I.....	102,5	112,2	101,7	102,9	109,0	107,4
II.....	102,8	114,4	101,6	105,2	109,2	107,0
III	102,5	113,9	101,3	105,2	108,3	106,5
IV	101,9	109,6	100,7	106,2	109,2	106,0
V	102,4	108,9	100,9	109,6	111,5	105,2
VI.....	102,2	109,0	100,7	109,6	111,1	104,7
VII.....	101,7	110,1	100,1	109,7	109,0	104,3
VIII	101,4	111,4	99,7	109,9	107,1	104,0
IX	102,0	111,7	100,3	110,4	106,2	103,7
X	102,4	108,2	101,0	110,4	105,1	103,4
XI	102,2	110,1	100,4	113,3	104,7	103,2
XII.....	102,7	110,9	100,9	113,4	105,1	102,9

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2009						
I.....	103,6	107,4	101,0	121,6	103,1	102,4
II.....	105,7	108,9	103,4	121,4	103,5	101,8
III.....	105,5	110,1	103,2	120,9	102,9	101,3
IV.....	104,8	111,4	102,3	120,1	102,4	100,7
V.....	103,7	111,8	101,3	116,3	101,3	100,3
VI.....	104,1	113,7	101,9	114,4	102,0	99,9
VII.....	102,8	108,6	100,7	114,3	103,0	99,6
VIII.....	102,2	111,8	99,8	114,2	104,6	99,3
IX.....	101,6	112,8	99,0	113,7	106,2	99,2
X.....	102,0	117,3	99,2	113,8	107,2	99,1
XI.....	102,0	119,8	99,4	110,9	107,6	99,2
I-XI.....	103,5	112,2	101,0	116,4	104,0	100,3
2008						
I-XI.....	102,2	110,8	100,7	108,4	108,2	105,0

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2008	Grudzień roku poprzedniego=100										
XI	103,4	102,4	107,8	93,8	109,2	102,8	97,4	100,3	101,2	104,1	106,0
2009											
XI	103,5	102,9	108,0	94,4	104,9	103,1	107,6	99,4	102,5	102,7	104,0
2008	Miesiąc poprzedni=100										
I	100,7	101,1	100,3	96,8	101,8	100,4	99,1	100,5	100,9	100,6	100,6
II	100,4	100,2	100,2	98,4	101,7	100,4	99,8	99,8	99,7	100,2	100,6
III	100,4	100,4	100,2	101,0	100,3	100,4	100,8	100,0	99,9	100,1	100,6
IV	100,4	100,7	100,2	99,9	100,2	100,3	100,2	100,0	100,0	100,1	100,6
V	100,8	101,2	100,4	99,9	101,3	100,4	100,9	100,0	100,2	100,0	100,6
VI	100,2	99,4	100,7	99,7	100,3	100,3	102,0	100,4	101,0	100,1	100,7
VII	100,0	98,9	101,1	98,3	100,4	100,2	100,5	100,1	100,8	100,1	100,6
VIII	99,6	98,4	101,8	98,2	100,3	100,1	99,2	99,7	99,5	100,4	100,4
IX	100,3	100,6	101,2	101,4	100,6	100,2	98,5	100,0	99,6	101,4	100,5
X	100,4	100,8	100,7	100,3	100,9	100,1	99,0	100,0	99,7	101,1	100,4
XI	100,2	100,7	100,7	99,9	100,8	100,1	97,3	99,9	99,9	100,1	100,2
XII	99,9	100,8	100,4	99,4	100,1	100,2	95,7	99,9	100,4	100,1	100,3
2009											
I	100,5	101,1	100,5	96,5	101,8	100,6	97,5	100,0	100,2	100,4	100,4
II	100,9	100,6	100,7	98,2	101,6	100,5	103,2	100,0	100,5	100,1	100,4
III	100,7	101,9	101,0	100,3	100,1	100,2	100,6	100,0	100,5	100,2	100,4
IV	100,7	101,6	100,8	99,9	100,2	100,3	101,4	100,0	100,4	100,1	100,4
V	100,5	100,7	100,5	100,0	100,2	100,3	101,2	100,0	100,4	100,0	100,5
VI	100,2	98,9	100,9	99,5	100,0	100,3	103,0	100,0	101,1	99,6	100,5
VII	100,1	98,8	102,7	98,3	100,2	100,2	102,1	100,0	100,6	100,0	100,4
VIII	99,6	98,7	100,1	98,3	100,2	100,2	99,1	100,0	100,1	100,1	100,2
IX	100,0	99,8	100,3	101,7	100,2	100,3	99,2	100,0	99,5	101,1	100,3
X	100,1	100,3	100,2	101,7	100,2	100,1	99,2	99,9	99,4	101,0	100,2
XI	100,3	100,7	100,1	100,0	100,1	100,1	100,9	99,6	99,9	100,1	100,2
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
I	104,0	107,8	105,4	91,9	104,7	103,2	108,3	98,4	98,2	103,0	104,9
II	104,2	107,3	105,6	92,0	106,4	103,4	107,0	98,3	97,9	103,1	105,2
III	104,1	107,0	105,7	93,6	106,5	103,1	105,5	98,3	97,8	103,2	105,5
IV	104,0	106,8	105,9	93,6	106,4	103,2	103,8	98,3	98,0	103,2	105,8
V	104,4	107,0	106,0	93,5	107,5	103,4	104,1	98,3	98,2	103,2	106,0
VI	104,6	107,6	105,8	93,4	107,5	103,6	104,7	98,7	99,1	103,2	106,3
VII	104,8	107,8	105,6	92,9	107,8	103,6	105,0	98,8	99,4	103,1	106,6
VIII	104,8	106,9	106,4	92,4	108,0	103,5	104,3	100,7	101,4	103,5	106,8
IX	104,5	105,1	107,1	93,8	108,4	103,5	102,6	100,7	101,4	104,2	106,7
X	104,2	104,0	107,5	93,8	108,8	103,4	101,6	100,7	101,6	104,2	106,7
XI	103,7	102,9	108,1	93,6	109,4	103,5	97,6	100,7	101,7	104,1	106,3
XII	103,3	103,2	108,2	93,2	109,3	103,0	93,2	100,2	101,6	104,2	106,4

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2009											
I	102,8	103,1	107,8	92,8	109,1	103,2	91,2	99,8	100,2	104,0	106,1
II	103,3	103,4	108,3	92,7	109,0	103,3	94,3	100,0	101,2	104,0	105,9
III	103,6	104,8	109,2	92,1	108,7	103,1	94,1	100,0	101,8	104,1	105,7
IV	104,0	105,6	109,8	92,1	108,7	103,1	95,3	100,0	102,2	104,0	105,5
V	103,6	105,2	110,0	92,1	107,6	103,0	95,5	100,0	102,4	104,1	105,4
VI	103,5	104,7	110,2	91,9	107,3	103,0	96,6	99,5	102,4	103,6	105,2
VII	103,6	104,0	112,1	91,9	107,0	103,0	98,2	99,4	102,3	103,4	105,0
VIII	103,7	104,5	110,3	92,1	106,8	103,2	98,2	99,8	103,0	103,2	104,8
IX	103,4	103,6	109,4	92,4	106,4	103,3	99,0	99,8	103,0	102,8	104,6
X	103,1	103,0	108,9	93,7	105,7	103,3	99,3	99,7	102,8	102,8	104,4
XI	103,3	103,4	108,3	93,8	105,0	103,3	103,0	99,3	102,8	102,8	104,4
I-XI	103,5	104,1	109,5	92,5	107,4	103,1	96,8	99,7	102,2	103,5	105,1
2008											
I-XI	104,3	106,4	106,3	93,1	107,4	103,4	104,0	99,3	99,5	103,5	106,1

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b			Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych			Produkcja przemysłowa ^c			Nowe zamówienia w przemyśle			
	2008	2009		eksport	import	saldo	I-IX 2009	I-IX 2008	X 2008	2009		XI 2008	2009		X 2008	2009		X 2008	2009	
		II kw. ^b	III kw. ^b							IX	X		X	XI		IX	X			
zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld euro				w %			zmiana w % w ujęciu rocznym									
UE-27	0,8	-5,0	-4,3	.	.	.	.	7,3	9,2	9,3	2,8	0,5	1,0	-5,5	-12,2	-10,1	-17,2	-16,5	.	
Strefa euro - 16	0,6	-4,8	-4,1	.	.	.	.	7,9	9,8	9,8	2,1	-0,1	0,5	-5,7	-12,8	-11,0	-15,2	-16,4	.	
Austria	2,0	-4,8	-3,7	-24	-20	-3,3	-0,2	4,0	4,7	4,7	2,3	0,1	0,6	0,0	-16,7	.	-9,6	-18,5	.	
Belgia	1,0	-4,2	-3,4	-21	-24	11,0	4,7	7,0	8,0	8,1	3,2	-0,9	0,0	-4,4	-12,7	.	-6,0	-12,9	.	
Bułgaria	6,0	.	.	-29	-36	-3,9	-7,2	5,1	7,6	7,9	8,8	0,3	0,9	-3,4	-21,1	-14,9	-8,3	-25,6	-18,6	
Cypr	3,6	-1,3	-2,0	-21	-25	-3,5	-4,7	3,6	5,9	6,0	3,1	-1,0	1,0	1,6	-10,8	.	.	.	.	
Dania	-0,9	-7,0	.	-18	-22	5,5	3,9	3,6	6,5	6,9	2,8	0,6	0,9	-4,1	-14,3	-13,7	-14,2	10,1	-9,3	
Estonia	-3,6	-15,8	-15,9	-26	-35	-0,7	-1,9	7,7	15,2	.	8,5	-2,1	-2,1	-14,1	-27,5	-20,9	-5,5	-36,0	-33,6	
Finlandia	1,0	-8,9	-8,8	-36	-34	0,5	2,5	6,6	8,6	8,7	3,5	0,6	1,3	2,4	-23,0	-19,1	-20,9	-30,8	-27,2	
Francja	0,4	-2,9	-2,4	-19	-20	-38,6	-52,0	8,1	10,0	10,1	1,9	-0,2	0,5	-6,9	-9,6	-9,2	-16,3	-5,8	-13,1	
Grecja	2,0	-1,2	-1,7	-18	-31	-21,6	-34,0	7,9	.	.	3,0	1,2	2,1	-4,7	-8,8	-9,2	-7,3	-26,5	-27,4	
Hiszpania	0,9	-4,2	-4,0	-23	-32	-36,8	-75,3	13,2	19,1	19,3	2,4	-0,6	0,4	-13,8	-12,7	-9,2	-16,8	-18,5	-12,4	
Irlandia	-3,0	-7,8	-7,6	-1	-23	29,7	20,3	7,2	12,9	12,8	2,1	-2,8	-2,8	-9,9	-0,6	2,0	-3,1	-12,1	-26,0	
Litwa	2,8	-19,7	-14,2	-32	-42	-1,1	-4,1	8,1	.	.	9,2	1,0	1,3	1,3	-15,4	-7,6	-5,9	-42,4	-35,2	
Luksemburg	0,0	-5,3	.	-13	-20	-1,6	-3,2	5,1	6,5	6,6	2,0	-0,2	1,7	-9,7	-9,0	-3,5	-17,0	-22,1	.	
Łotwa	-4,6	-17,3	-19,3	-27	-41	-1,2	-3,2	9,1	19,7	20,9	11,6	-1,2	-1,4	-5,5	-15,3	-13,5	12,9	-31,0	-18,1	
Malta	2,1	-2,9	-2,1	-22	-19	-0,9	-1,0	6,0	7,2	7,0	4,9	-0,5	-0,1	.	.	.	.	.	.	
Niderlandy	2,0	-5,1	-4,0	-21	-23	27,9	29,3	2,7	3,7	3,8	1,9	0,4	0,7	-1,4	-8,7	-6,1	-11,0	-21,8	-14,9	
Niemcy	1,3	-5,8	-4,8	-22	-19	91,7	143,7	7,1	7,6	7,5	1,4	-0,1	0,3	-3,8	-13,6	-13,2	-17,4	-16,7	-12,4	
Polska	5,0	1,3	1,0	-22	-30	-6,4	-19,2	6,7	8,2	8,4	3,6	3,8	3,8	-2,0	-1,3	1,1	-9,7	-19,2	-20,3	
Portugalia	0,0	-3,7	-2,5	-23	-23	-13,5	-17,4	7,8	10,1	10,2	1,4	-1,6	-0,8	-5,3	-6,0	-5,2	-3,3	-24,8	-15,9	
Republika Czeska	2,5	-4,7	-4,1	-22	-25	4,8	3,7	4,4	7,0	7,1	4,1	-0,6	0,2	-7,5	-9,3	-4,9	-18,1	-14,1	-11,2	
Rumunia	6,2	-8,3	-8,8	-18	-36	-7,0	-18,0	5,9	.	.	6,8	4,3	4,6	-0,2	-3,8	-1,4	18,6	-19,1	-12,5	
Słowacja	6,2	-5,4	-5,0	-22	-25	0,3	-1,0	9,0	12,0	12,2	3,9	-0,1	0,0	-1,2	-5,6	-3,8	-13,9	-14,6	-8,7	
Słowenia	3,5	-9,0	-8,5	-22	-28	0,1	-1,4	4,2	5,9	6,2	2,9	0,2	1,8	0,6	-16,4	-18,4	-29,6	-22,3	-3,0	
Szwecja	-0,2	-5,8	-5,2	-29	-30	7,4	8,8	6,6	8,7	8,8	2,4	1,8	2,4	-6,1	-16,1	-14,1	-15,9	-13,7	-15,1	
Węgry	0,6	-7,2	-7,9	-23	-29	3,3	-0,2	7,8	9,7	9,9	4,1	4,2	5,2	-5,5	-15,1	-10,8	-10,4	-17,5	-9,4	
Wielka Brytania	0,6	-5,5	-5,1	-23	-23	-69,9	-91,7	6,2	.	.	4,1	1,5	1,9	-5,9	-11,5	-7,9	-37,5	-18,6	-8,8	
Włochy	-1,0	-5,9	-4,6	-23	-25	-2,3	-9,9	7,0	7,8	8,0	2,7	0,3	0,8	-7,8	-15,4	-11,9	-13,8	-20,6	-17,0	

^a Według PKD 2004/ NACE Rev. 1.1. ^b Dane wyrównane sezonowo. ^c Dane wyrównane dniami roboczymi.

Źródło: Eurostat – stan na 22.12.2009 r., GUS